

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

Zemědělská fakulta

Katedra řízení

Studijní program: M4101 Zemědělské inženýrství

Studijní obor: Pprvozně podnikatelský obor

Regionální rozvoj a plošná ochrana souborů lidové architektury
v obcích okresu Písek

Vedoucí diplomové práce
doc. RNDr. Jiří Vaníček, CSc.

Autor
Věra Hejná

2007

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Regionální rozvoj a plošná ochrana souborů lidové architektury v obcích okresu Písek vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu použité literatury.

V Bechyňské Smolči 18.4. 2007

Věra Hejná

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce doc. RNDr. Jiřímu Vaníčkovi, CSc.

Současně děkuji starostům a jejich zástupcům v obcích: Skály, Čížová, Květov, Putim, Oslov, Smrkovice, Varvažov, Kostelec nad Vltavou a Kovářov za jejich ochotu a spolupráci. Také bych chtěla poděkovat vedoucí oddělení památek Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích za její ochotu a spolupráci.

OBSAH

1. Úvod	11
2. Literární přehled	
2.1. Památková péče o lidové stavitelství v České Republice	12
2. 1. 1. Vyhláška Ministerstva kultury ze dne 22.9. 1995	16
o prohlášení území historických jader vybraných obcí a jejich částí za památkové zóny	
2. 1. 2. Co je vlastně památka	16
2. 1. 3. Kdo vydá „závazné stanovisko“	17
2. 1. 4. K dotačním programům	18
2. 1. 5. Systém státní památkové péče v ČR	19
2. 1. 6. Vesnická památková zóna	20
2. 1. 7. Lidová architektura	21
2. 2. Regionální rozvoj	21
2. 2. 1. Vymezení základních pojmů v oblasti regionálního rozvoje	21
2. 2. 2. Strategie regionálního rozvoje	22
2. 2. 3. Finanční podpora programu regionálního rozvoje	23
2. 2. 4. Výchozí principy regionální politiky	24
2. 2. 5. Nástroje k podpoře regionální politiky	25
2. 2. 6. Ministerstvo pro místní rozvoj	26
2. 2. 7. Cíle a smysl zákona 248/2000	26
o podpoře regionálního rozvoje	
2. 2. 8. Působnost krajů	27
2. 2. 9. Národní strategický plán pro rozvoj	27
venkova České Republiky	
2. 2. 10. Vymezení samosprávy	29
2. 2. 11. Úloha obcí	30
2. 2. 12. Druhy územně plánovací dokumentace	30
2. 3. Evropská politika	31
2. 3. 1. Cíle evropské politiky	31
2. 3. 2. Fondy EU pro období 2007 – 2013	33

2. 3. 3. Národní strategický plán pro rozvoj venkova České republiky	35
2. 3. 4. Zaměření strukturální politiky pro rozvoj venkova po roce 2006	36
2. 4. Rozvoj venkova	
2. 4. 1. Sdružení obcí nebo mikroregionu	38
2. 4. 2. Program obnovy venkova	42
2. 4. 3. Spolek pro obnovu venkova	44
3. Metodika	45
3. 1. Definování problému a cílů výzkumu	46
3. 2. Cíl výzkumu	46
3. 3. Popis výzkumného vzorku	46
3. 4. Popis použitých metod	47
3. 5. Zpracování a interpretace získaných údajů	47
4. Výsledky sociologických šetření	47
4.1. Charakteristika vesnických památkových zón	47
4. 2. Zpracování dotazníků pro obyvatele vesnických památkových zón	72
4. 3. Zpracování dotazníků pro představitele samosprávy	81
vesnických památkových zón	
4. 4. Zpracování dotazníku pro představitele národního památkového ústavu	86
5. Diskuse a SWOT analýza výsledků	88
6. Souhrn a Závěr	89
6.1. Souhrn	89
6. 2. Závěr	91
6. 3. Summary	93
7. Seznam použité literatury	94
8. Přílohy	

1. Úvod

Tématem mé diplomové práce je Regionální rozvoj a plošná ochrana souborů lidové architektury v obcích okresu Písek. V roce 1995 bylo na základě zákona č.20/1987 Sb. Ve znění pozdějších předpisů prohlášeno 164 sídel vesnickými památkovými zónami, mezi nimi i zóny okresu Písek. Konkrétně se jedná o tyto památkové zóny: Budičovice, Krašovice, Květov, Putim, Varvažov, Tukleky, Smrkovice, Zahradka a Žebrákov. Cílem mé práce je zjistit, do jaké míry ovlivňuje rozvoj venkovského prostoru památková ochrana souboru lidové architektury ve vesnických památkových zónách. Hlavním smyslem práce je ověřit výsledky památkové ochrany a postoje občanů, orgánů samosprávy i státní správy k této problematice a její důsledky pro rozvoj vybraných sídel. Výsledkem mé práce je navrhnout opatření k dalšímu rozvoji památkových zón okresu Písek.

Potřeba chránit historické stavby jako doklad minulosti vznikla jako reakce na velkou stavební proměnu našich měst na přelomu 19. a 20. století. Na venkov se zájem o „památky“ lidové kultury přesunul zprvu nesměle v první třetině 20. století. Právě v období před druhou světovou válkou, ale i během ní a v krátkém poválečném období probíhaly po celých Čechách různé výzkumy, které měly za úkol zdokumentovat českou lidovou kulturu, včetně tradiční architektury.

Již tehdy si vědci uvědomovali zranitelnost českého venkova, která se začala vytrácet již s nástupem průmyslového věku. Skutečně masivní přestavba venkova ale začala až v období „budování socialismu“. Na jedné straně vyvstala potřeba osídlit rozlehlé, původně německy mluvící regiony a na straně druhé najít pro venkovské obyvatelstvo, rozvrácené experimentem kolektivizace, nové formy bydlení a drobného hospodaření.

Nejlépe z tohoto období vyšly oblasti s kvalitním přírodním prostředím, které se staly ohnisky rekreace. A tak zatímco tradiční zemědělské vesnice většinou v průběhu druhé poloviny 20. století podlely přestavbám, vesnice s převahou rekreačního bydlení se často dochovaly v překvapivě nenarušené podobě.

(Ing. Arch. Pešta J., 2/2006, str.16-17)

Jako první vyhlásil několik památkových zón již v roce 1990 tehdejší Jihočeský kraj. Další hodnotné vesnice ale musely na svou ochranu čekat až do roku 1995. Tehdy byly vyhlášeny vesnické památkové rezervace a zóny v ostatních krajích. Na základě vyhlášky ze dne 24.6.2004 „O prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných obcích a jejich částech za památkové zóny a určení podmínek pro jejich ochranu“, která vstoupila

v platnost již počátkem roku 2005, byly vyhlášeny nových 47 vesnických památkových zón. Tímto vyhlášením se završilo několikaleté úsilí o památkovou ochranu architektonicky nejcennějších českých, moravských a slezských vesnic. Prostor pro ochranu vesnic se s jedinou výjimkou – šlo o vinné sklepy „plže“ u Petrova na Hodonínsku – otevřel totiž až po roce 1989.

Smyslem rezervací a zón je zachovat a zlepšit celkový vzhled a tradiční ráz vesnice. Veškerá stavební aktivita se musí podle zákona realizovat až na základě tzv. závazného stanoviska příslušného městského úřadu s rozšířenou působností. Podkladem pro ně je odborné vyjádření regionálního pracoviště Národního památkového ústavu. Vlastník památky v chráněném území však může žádat o různé dotace – především z „Programu péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny.

Je tedy vyhlášení vesnické památkové zóny výhodou? Zkušenosti jsou různé. Některé vesnice již pochopily, jaké výhody se jim nabízejí a doslova vzkvétají. Na střechy se po desetiletích vracejí tradiční krytiny, zanedbané fasády nebo i celé stavby jsou krásně obnoveny ..... Na druhou stranu jsou i takové vesnice, které se za tu dobu prakticky nezměnily. A pokud ano, tak k horšímu - hlavně v důsledku používání nových nevhodných stavebních materiálů.

(Ing. Arch. Pešta J., 3/2006, str.10-11)

2. Literární přehled

2. 1. Památková péče o lidové stavitelství v České Republice

Součástí historického kulturního dědictví každého národa je i vesnická lidová stavební tvorba, která zahrnuje především obytné a hospodářské stavby, dále provozní a technické objekty, malé kostelíky, kaple, zvonice a veškerou drobnou sakrální architekturu. Vesnická sídla se vyznačují velkou rozmanitostí. Mají specifickou půdorysnou skladbu a strukturu zástavby i umístění v krajině, některá z nich si dosud podržela svoji neopakovatelnou atmosféru.

Obecně lze lidové stavitelství zhruba definovat jako souhrn stavební tvorby vytvořené lidovými staviteli ve vztahu k místním geografickým, hospodářským, sociálně kulturním a etnickým vlivům.

Úzká spjatost zemědělské výroby s přírodou a jejím rytmem, uzavřenost a konzervativnost vesnické společnosti daná těsným poutem k půdě jsou příčinou pomalého pronikání sociálních změn i technického rozvoje do tohoto prostředí. Proto se také stavební tvorba venkova stává spolu s některými dalšími projevy lidové kultury nositelkou dávných tradic, které konzervují a uchovávají určité konstrukční postupy a výtvarné projevy v jiném prostředí již nenávratně zaniklé.

Zájem o studium lidové architektury a počátky snah o její ochranu se v českých zemích datují od druhé poloviny 19. století, kdy zároveň začíná vědecký výzkum lidových staveb.

Se vznikem Československé republiky po skončení I. světové války v roce 1918 se ještě více zrychluje postup přeměny venkova a jeho stavebního fondu. Tehdy také vzniká vleklý a dá se říci, že dodnes ne zcela uzavřený teoretický spor o způsob záchrany lidových staveb.

V poválečných letech prošlo dramatickými změnami pohraničí Čech i Moravy. Jedním z důsledků skončené války byl hromadný a téměř úplný odsun německého obyvatelstva v období let 1945-46 z tzv. Sudet. Na základě státem organizované akce přicházejí do těchto oblastí novoosídlenci, kteří postrádají hlubší vztah a citové vazby ke svým novým domovům a navíc si s sebou přinášejí odlišné prvky své kultury.

Zlomovým historickým předělem se stává rok 1948. Osudným bylo zejména rozhodnutí z počátku padesátých let o kolektivizaci, radikálním násilném a velmi rychlém přechodu od individuálního hospodaření ke kolektivnímu, které bylo příčinou zániku mnoha lidových staveb, jež postupně ztratily své funkce, a které přineslo i změnu vzhledu plučiny a zemědělské krajiny vůbec.

V roce 1958 byl vydán zákon č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, který byl s ohledem na dobu svého vzniku poměrně zdařilý a progresivní. Zákon vymezil pojmy památková rezervace a památkové ochranné pásmo, čímž legislativně umožnil vznik případných rezervací lidové architektury. Zákon také nově strukturoval organizaci státní památkové péče. Ústřední metodickou a poradní organizací ministerstva školství a kultury se stal Státní ústav památkové péče a ochrany přírody, ve kterém v roce 1961 vznikl referát pro lidovou architekturu. Po reorganizaci územněsprávního členění státu v roce 1960 byla vytvořena Krajská střediska státní památkové péče a ochrany přírody (dnes památkové ústavy).

V této době byla odborníky účinná péče o památky lidového stavitelství zvláště silně pocítována, protože se stále více zintenzivňoval tlak na úplnou přeměnu venkova. Šlo zejména o vzájemně související socialistickou přestavbu zemědělství a urbanizaci

vesnických sídel, které byly prováděny na základě vládních usnesení postupně od roku 1961. Projekt urbanizace venkova byl postaven na chybných analýzách vývoje venkovského osídlení a zkreslených teoriích o vyrovnání rozdílů mezi městem a venkovem, které zcela opomíjely odlišnosti vzniku, geneze a funkcí vesnice. Obdobného charakteru byla i tzv. modernizace vesnického bytového fondu, které padlo za oběť mnoho pozoruhodných lidových staveb i jiné, z památkového hlediska ne tak cenné, ale zajímavé kvalitní původní architektury. Na vzhled vesnických sídel měla navíc velmi negativní dopad téměř neexistující územněplánovací činnost a zpravidla špatné typové projekty novostaveb.

Ke zlepšení situace na úseku ochrany památek lidové architektury příliš nepříspěla ani nová právní norma - zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, který sice reflektoval určité změny, k nimž došlo od vydání památkového zákona v roce 1958, ale vzhledem k daným společenským poměrům nemohl vyřešit; základní problémy. I když oba památkové zákony umožňovaly plošnou ochranu sídelních celků, podařilo se z dlouhé řady návrhů realizovat velmi málo.

Vyhláškou Jihočeského krajského národního výboru bylo v roce 1990 v okresech České Budějovice, Český Krumlov a Jindřichův Hradec prohlášeno prvních dvacet vesnických památkových zón lidové architektury v České Republice.

Při pohledu na současnou vesnici v Čechách a na Moravě nemůžeme pominout ještě jeden specifický fenomén, který asi nemá co do rozsahu jinde obdobu. Jde o tzv. chalupářství, to je využití obrovského množství lidových staveb k rekreačním účelům. Pro zachování lidových staveb znamenalo chalupářství velmi mnoho. Nezřídka šlo o jediný možný způsob záchrany a v některých oblastech můžeme mluvit i o zachování původní struktury celých sídel.

Změny naší společnosti v době po roce 1989 přinášejí určitá pozitiva v přístupu státu k památkám lidového stavitelství i památkovému dědictví obecně. Velmi důležitým a významným krokem bylo vyhlášení šedesáti památkových rezervací lidové architektury vládou České republiky v květnu roku 1995 a sto třiceti osmi památkových zón lidové architektury Ministerstvem kultury v září roku 1995. Tyto nové památkově chráněné celky reprezentují nejen typologickou bohatost lidového stavitelství u nás, ale dokumentují i variabilitu půdorysné struktury sídel, různost použitého stavebního materiálu a druhovou pestrost obytných, hospodářských a technických lidových staveb.

Současná památková péče se zaměřuje na komplexní ochranu celých vesnických sídel včetně jejich vztahu k okolní přírodě přeměněné zásahy člověka v kulturní krajinu.

Důležité jsou také otázky využívání existujících a koncipování nových ekonomických nástrojů na obnovu a údržbu památek lidového stavitelství. Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, nabízí v podstatě tyto možnosti: finanční příspěvky na obnovu a údržbu poskytované vlastníkům z rozpočtu okresních úřadů, finanční prostředky z tzv. **Havarijního-střešního programu** Ministerstva kultury a z **Programu záchrany architektonického dědictví**, jenž byl založen vládou České Republiky v roce 1995 a jehož realizaci zajišťuje Ministerstvo kultury.

Peněz ovšem není mnoho a na všechny památky se samozřejmě nedostane. Řešením by snad byla, a některé zahraniční zkušenosti tomu nasvědčují, kombinace přímé finanční pomoci s nepřímými podporami v daňové sféře, to znamená širší zvýhodnění, úlevy a odpisy na daních pro všechny vlastníky památek, pokud dobře pečují o svoji nemovitost a udržují ji v žádoucím stavu.

Velice aktuální a dosud značně zanedbávanou součástí památkové péče by měla být široce pojatá popularizační, propagační a osvětová činnost, která by srozumitelným, ale odborně fundovaným způsobem argumentovala pro zachování kulturních hodnot vesnického prostoru a lidového stavitelství, zdůvodňovala nutnost soustavné péče o toto dědictví a trpělivě vysvětlovala a ukazovala, jak si v tomto směru počínat.

Zachování specifičnosti venkova a zároveň jeho všestranný rozvoj si klade za cíl široce pojatý, státem finančně podporovaný **Program obnovy vesnice**. Na vzniku a realizaci Programu se podílejí ministerstva hospodářství, zemědělství, životního prostředí a kultury i další instituce. Přijetí vesnice do Programu je podmíněno vlastní dobrovolnou aktivitou občanů, určitými finančními výdaji z obecního rozpočtu na daný účel a zpracovanou územněplánovací dokumentací. Pak může být pro obec vypracován program a přidělen státní příspěvek na uskutečnění jeho cílů. Místní programy nejsou však vždy na odpovídající výši, protože i úroveň zpracovatelů je různá. Programy obnovy vesnice nicméně napomáhají záchraně a obnově lidových staveb i půdorysné struktury obcí, a proto by měli pracovníci památkové péče více spolupracovat s jejich tvůrci při realizaci. Jde však jen o určitý, i když významný doplněk komplexní památkové péče.

Hluboká transformace politického systému a ekonomiky u nás s sebou nese ale i mnohé záporné jevy a nové, dosud neznámé problémy, na něž není obor památkové péče zatím schopen ve všech případech adekvátně reagovat. Celá společnost je do značné míry deformována uplynulými padesáti lety, což je zvláště patrné v absenci pokory a úcty před hodnotami vytvořenými člověkem i přírodou, hodnotami minulosti i současnosti a v prohloubení už socialismem pěstovaného spotřebního způsobu života, ve ztrátě právního

vědomí a všeobecné morální devastaci. Nemálo našich současníků se zatím nedokáže vyrovnat s nově nabytou svobodou a demokracií a nechápe dosud ani smysl ochrany památek. Na vesnici je to zřejmé především ze sílícího tlaku na většinou nevhodné, sobecké a krátkozraké přestavby chráněných staveb a také z pokračující bezohledné likvidace starší kvalitní zástavby, vedené snahou získat nové, třeba komerčně lépe využitelné stavební pozemky.

Společenské změny však do péče o památky lidové architektury a hodnotná vesnická sídla, přinesly také řadu pozitivních prvků. Jde zejména o uvolnění aktivity lidí, o oživení zájmu o místní tradice, historii a kulturu a o úsilí na zachování kvalitního životního prostředí. Důkazem toho je množství nově založených či obnovených spolků a klubů ochránců památek nebo širšího vlastivědného zaměření, vznik fondů a nadací usilujících shromáždit finanční prostředky na záchranu architektonického dědictví a také nemálo nadšených jednotlivců, věnujících se kulturním aktivitám a záchraně památek.

“Náš venkov by bez památek lidové architektury a dalších pozoruhodných původních staveb přestal být tím, čím dosud je.“

(Bureš P., Škabrada J., Šnajdrová H., 1996, str.1-8 –Bureš P.)

2. 1. 1. Vyhláška Ministerstva kultury ze dne 22.9. 1995 o prohlášení území historických jader vybraných obcí a jejich částí za památkové zóny

Území historických jader obcí a jejich částí s dochovanými soubory lidové architektury:

Budičovice (okr.Písek), Krašovice (okr.Písek), Květov (okr.Písek), Putim (okr.Písek), Varvažov (okr.Písek), Smrkovice (okr.Písek), Tukleky (okr.Písek), Zahrádka (okr.Písek), Žebrákov (okr.Písek) se prohlašují za památkové zóny (dále jen „zóna“).

Hranice území zón a jejich rozsah jsou vymezeny v příloze této vyhlášky a jsou graficky vyznačeny na mapách, které jsou uloženy u ministerstva kultury, státního ústavu památkové péče, Památkového ústavu v Českých Budějovicích a u okresních úřadů a obcí, na jejichž území se zóny nacházejí.

Příslušný orgán územního plánování zajistí vyznačení území zóny v příslušné územně plánovacím podkladu pro její pořízení, popřípadě při pořizování jejich změn a doplňků.

(Bureš P., Škabrada J., Šnajdrová H., 1996, str.57-103)

2. 1. 2. Co je vlastně památka

Dříve pod pojmem „památka“ byla chápána jakákoli věc či stavba, z nějakého důvodu pamětihodná. Teprve později se okruh památek zúžil na historické stavby, zapsané v tzv.

Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek. Na ostatní nezapsané stavby, byť by byly sebezajímavější, se tedy ochrana nevztahuje.

Toto vymezení sebou přineslo řadu paradoxů. Na jedné straně v seznamu chybí obrovské množství zejména lidových staveb, ale i vesnických kapliček, soch, hospodářských dvorů a dalších objektů, zejména v některých regionech. To lze vysvětlit značnou nedůsledností při prvních soupisech, ale i nezájmem minulého režimu o ochranu bývalých zemědělských či dokonce sakrálních staveb. Na druhou stranu ale byly na seznam – ať už omylem, nebo z účelových důvodů – zapsány stavby, které již dávno žádnou hodnotu nemají. Památková ochrana se ovšem vztahuje i na stavby, které leží v plošně chráněných územích, i když samy o sobě nejsou registrovanou nemovitou kulturní památkou. Jedná se hlavně o tzv. vesnické památkové rezervace (VPR) a vesnické památkové zóny (VPZ), event. Ochranná pásma okolo jiných kulturních památek (nejčastěji hrady a zámky).

Pokud je tedy stavba státem registrovanou kulturní památkou (což lze zjistit na internetových stránkách <http://monumnet.npu.cz/pamfond/hledani.php>), nebo leží na území památkové rezervace, zóny popřípadě ochranného pásma, vztahuje se na ni podle zákona č. 20/1987 sb., ve znění pozdějších předpisů „O státní památkové péči“ památková ochrana. V praxi to znamená, že každá stavební činnost nebo úprava (patří mezi ně třeba i nátěr štítu, stavba oplocení, výměna oken či střešní krytiny) by měla být podle zákona pod dohledem orgánů a organizací památkové péče.

2. 1. 3. Kdo vydá „závazné stanovisko“

V České republice je památková péče rozdělena mezi odbornou a výkonnou složku. Odbornou organizací jsou regionální pracoviště Národního památkového ústavu (NPU), v působnosti jednotlivých krajů. Ty ovšem nemají žádnou výkonnou pravomoc, zato mají povinnost majitelům i projektantům poskytovat bezplatnou odbornou konzultační pomoc při přípravě a realizaci oprav památek.

Oním důležitým „razítkem“ potřebným pro stavební povolení, disponují naopak Městské úřady s rozšířenou působností (obvykle odbor kultury, památkové péče, regionálního rozvoje apod.). Tato „dvoukolejnost“ památkové péče je trnem v oku mnoha stavebníků, projektantů a dokonce i památkářů samotným – zvláště pokud spolu obě složky příliš nekomunikují, nebo mají odlišné požadavky a názory.

Při opravě či údržbě památkově chráněné chalupy je třeba postupovat podle podmínek určených v rozhodnutí – tzv. „závazném stanovisku“, které určí, zda je realizace záměru

přípustná či nepřípustná, event. za jakých podmínek. Závazné stanovisko vydává příslušný městský úřad obce s rozšířenou působností na základě odborného vyjádření krajského pracoviště Národního památkového ústavu.

Aby se zamezilo nedorozuměním, vyplatí se proto záměry opravy projednat nejprve s památkovým architektem z příslušného pracoviště NPÚ a teprve potom zažádat na příslušném městském úřadě o vydání závazného stanoviska. Pokud investor s výrokem závazného stanoviska není spokojen, má právo odvolat se k příslušnému krajskému úřadu, který celou kauzu prošetří.

2. 1. 4. K dotačním programům

Ovšem vlastnictví památky nemusí přinášet jen problémy, ale i určité výhody. Kromě daňového zvýhodnění (zejména v případě daně z nemovitosti a daně darovací, dědické, nebo z převodu nemovitostí) jde o účelové příspěvky státu. Ty mají sloužit jako kompenzace za zvýšené náklady, spojené s opravou kulturní památky. Příspěvky rozděluje buď stát prostřednictvím ministerstva kultury, nebo krajské úřady.

První možností je tzv. „**Havarijní a střešní fond**“ ministerstva kultury. Ten je již podle názvu určen především na statické či jiné fyzické zajištění stavby, zejména v případě staveb dlouhodobě zanedbaných. Takových je ovšem u nás řada a patří mezi ně kromě lidových staveb a chalup i stavby církevní, zanedbané zámečky a další. Šanci dostat příspěvky z tohoto fondu tak mají jen objekty opravdu ohrožené.

Pro majitele nemovitostí v památkově chráněných územích může být ale zajímavý především tzv. „**Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny**“.

Zaměřuje se na podporu obnovy a zachování kulturních památek, zejména památek lidové architektury, jako jsou např. zemědělské usedlosti, chalupy, kapličky a boží muka, které se nacházejí v památkově chráněných územích.

Podmínkou je, aby nemovitost ležela na památkově chráněném území a sama byla nemovitou kulturní památkou. Platí pravidlo, že majitel může žádat až o 50% nákladů na obnovu. Pro přihlášení do programu musí mít kromě formalit (závazné stanovisko, stavební povolení či ohlášení) i rozpočet a smlouvu s prováděcí firmou. Finanční příspěvek pak lze využít na nejrůznější akce – od statického zajištění přes opravu střechy, pláště stavby včetně nátěru, omítky, oken či dveří a v některých odůvodněných případech i opravy v interiérech.

(www.mkcr.cz, 25.8.2006)

Třetí možností, na venkovské stavby ovšem zatím jen zřídka využívanou, je tzv. „**Program záchrany architektonického dědictví**“. Jak již z názvu plyne, je určen především na záchranu nejcennějších památek, ve výjimečných případech ale může jít i o lidové stavby.

Všechny tři „ministerské příspěvky“ doplňují „**Fondy obnovy památek**“ jednotlivých krajských úřadů. Podmínky mohou být různé, většinou ale není podmínkou procenty stanovená spoluúčast majitele. Zatímco první tři (ministerské) fondy nelze vzájemně spojit, krajské fondy obnovy památek lze zatím kombinovat se všemi dotačními programy.

Částky, které lze z fondů získat, nejsou samozřejmě neomezené a odpovídají zájmu našeho státu o zachování kulturního dědictví. Ale spíše než reptat se vyplatí blíže se o možnost poskytnutí příspěvku zajímat. Při vhodném naplánování, rozvržení opravy do více etap a kvalitní přípravě stavby je díky nim možné zvládnout i poměrně náročné a rozsáhlé akce. Nezapomínejme, že štěstí přeje hlavně připraveným.

Získat informace o možném poskytnutí dotací lze, obrátíme-li se na příslušný odbor městského úřadu obce s rozšířenou působností, případně na regionální pracoviště Národního památkového ústavu (viz www.npu.cz). V případě zájmu o poskytnutí příspěvku z krajského fondu se vyplatí sledovat internetové stránky příslušného krajského úřadu.

(Ing. Arch. Pešta J., 2/2006, str. 16-17)

2. 1. 5. Systém státní památkové péče v ČR

Systém státní památkové péče v České Republice je upravený zákonem č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, ve znění zákonů. Odbor památkové péče Ministerstva kultury je ústředním řídicím pracovištěm v systému státní památkové péče v ČR a plní převážnou část odborných úkolů stanovených zákonem o státní památkové péči.

Zejména prohlašuje věci a jejich soubory za kulturní památky a ruší prohlášení věci za kulturní památku, zpracovává návrhy nařízení vlády o prohlášení kulturní památky za národní kulturní památku, nařízení vlády o prohlášení území za památkovou rezervaci, vyhlášky MK o prohlášení území za památkovou zónu a dále návrhy na udělení předchozího souhlasu vlády k vývozu národní kulturní památky do zahraničí, uděluje povolení k provádění obnovy kulturních památek, povolení k provádění archeologických výzkumů, jakož i předchozí souhlas k přemístění nemovité kulturní památky, souhlas k vývozu do zahraničí, poskytuje v rámci účelově zaměřených programů, které řídí,

finanční příspěvky na obnovu kulturních památek, je-li na jejich zachování mimořádný společenský zájem, rozhoduje o řádných a mimořádných opravných prostředcích podaných do rozhodnutí krajských úřadů, jde-li o rozhodnutí ve věcech památkové péče. Dále Řídí Národní památkový ústav – organizaci zřizovanou ministerstvem kultury, zpracovává návrhy koncepcí rozvoje památkové péče, včetně návrhů na ně navazujících prováděcích dokumentů, návrhy věcných záměrů zákonů, upravujících ochranu kulturních památek a památkovou péči anebo návrhy pro schvalování smluv o převodu kulturních památek ve vlastnictví státu, a určuje organizační složky státu, jimž se předají kulturní památky ve vlastnictví státu. Odbor památkové péče Ministerstva kultury v neposlední řadě řídí správní úřady nižších stupňů, zejména krajské úřady, při výkonu státní památkové péče, atd.

Odbor památkové péče MK je rozdělen do 3 oddělení:

- oddělení ochrany kulturních památek
- oddělení regenerace kulturních památek a památkově chráněných území
- ekonomicko – právního oddělení

(www.mkcr.cz, 25.8.2006)

2. 1. 6. Vesnická památková zóna

= nižším stupněm plošné ochrany památkového území. VPZ má menší podíl kulturních památek než vesnická památková rezervace, ale vykazuje významné kulturní hodnoty jako historické prostředí nebo část krajinného celku. Celkem je v ČR vyhlášeno 211 vesnických památkových zón. Na území jihočeského kraje, na okrese Písek je vyhlášeno 9 vesnických památkových zón: Budičovice, Krašovice, Květov, Putim, Smrkovice, Tukleky, Varvažov, Zahradka, Žebrákov.

= území sídelního útvaru nebo jeho částí s menším podílem kulturních památek či historického prostředí, které vykazuje významné kulturní hodnoty

Po projednání krajským úřadem je toto území prohlášeno ministerstvem kultury, které určí podmínky jeho ochrany (dle zákona o státní památkové péči), vesnickou památkovou zónou.

(<http://cs.wikipedia.org/>, 25.8.2006)

podobně citováno i v těchto odkazech:

(www.iri.cz/vuck/, 12.9.2006)

(Bureš P., Škabrada J., Šnajdrová H., 1996, str.113)

2. 1. 7. Lidová architektura

Úhrn účelových staveb na vesnici, obydlí, hospodářské a kultovní objekty, zčásti také obytné domy ve venkovských zemědělských městech, stavby prováděné samotnými stavebníky nebo místními řemeslníky, stavení jejichž dispozice a všechno architektonické ztvárnění vyšlo z místních podmínek hospodářských, materiálových a místní stavební tradice. Vznikly tak regionální typologické skupiny lišící se vzájemně v půdorysné skladbě, v konstrukci, použitým materiálem, jeho zpracováním i výtvarným pojetím staveb. Podle základního stavebního materiálu se u nás vytvořily hlavní velké oblasti domu dřevěného (roubeného), hrázděného, hliněného a zděného. Tyto oblasti se pak dále člení na výrazně ohraničené typologické okrsky se zřetelnými krajovými znaky.

(Bureš P., Škabrada J., Šnajdrová H., 1996, str.113-114)

Památka lidové architektury

Dílo lidové architektury, které je kulturní památkou. Památky lidové architektury náleží mezi architektonické památky do širší skupiny památek stavebních.

(Bureš P., Škabrada J., Šnajdrová H., 1996, str.114)

2. 2. Regionální rozvoj

2. 2. 1. Vymezení základních pojmů v oblasti regionálního rozvoje

Regionální rozvoj

Současná definice se neomezuje pouze na stránku ekonomickou, ale klade důraz i na socioekonomický rozvoj

Pojmy související s regionálním rozvojem jsou:

Růst, který je spojen se změnami kvantitativních statistik (příjmová úroveň regionu, zaměstnanost, atd.)

Rozvoj, který je spojen s charakteristikami kvantitativními) zlepšení dopravní situace, kvality životního prostředí, atd.)

Stagnace, která je stabilní a rozvíjející se ekonomickou situací

Úpadek, který charakterizují krachující firmy, odcházející z regionu, žádné know-how v regionu, apod.

(Regionální management- přednášky)

Vymezení základních pojmů v oblasti podpory regionálního rozvoje

Koho se podpora týká Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) ve spolupráci s dotčenými správními úřady a kraji na základě průběžné analýzy hospodářského a sociálního rozvoje státu navrhuje vymezení regionů, jejichž rozvoj je třeba podporovat. Regiony se soustředěnou podporou státu se podle charakteru svého zaostávání člení na

- *Strukturálně postižené regiony*, ve kterých se soustřeďují negativní projevy strukturálních změn, dochází k útlumu odvětví a výrobních podniků a k růstu nezaměstnanosti. K jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména trh práce a rozvoj podnikání
- *Hospodářsky slabé regiony*, které vykazují podstatně nižší úroveň rozvoje, než je průměrná úroveň v ČR. K jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména trh práce, hospodářskou úroveň a strukturu a úroveň příjmů obcí a obyvatel
- *Venkovské regiony*, které jsou charakterizovány nízkou hustotou zalidnění, poklesem počtu obyvatel a vyšším podílem zaměstnanosti v zemědělství. K jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména vývoj počtu obyvatelstva, strukturu jeho zaměstnanosti a podíl obyvatelstva ve venkovských obcích.
- *Ostatní regiony*, např. pohraniční regiony, bývalé vojenské prostory, regiony postižené živelnými pohromami, regiony se silně narušeným či poškozeným životním prostředím, regiony s méně příznivými podmínkami pro rozvoj zemědělské výroby, regiony s vyšší průměrnou mírou nezaměstnanosti, než je průměrná úroveň v ČR.

2. 2. 2. Strategie regionálního rozvoje

Strategie regionálního rozvoje obsahuje zejména analýzu stavu regionálního rozvoje, charakteristiku slabých a silných stránek rozvoji jednotlivých krajů a okresů, strategické cíle regionálního rozvoje v ČR, vymezení státem podporovaných regionů a doporučení dotčeným ústředním správním úřadům a krajům. Strategii regionálního rozvoje schvaluje na návrh MMR vláda.

Na základě vládou schválené strategie vypracovává MMR návrh státního programu regionálního rozvoje.

Státní program regionálního rozvoje obsahuje vymezení regionu, cíl, jehož má být podporou jeho rozvoje dosaženo, stanovení oblastí na něž je podpora zaměřena, podmínky pro poskytování finanční podpory, formy a způsob poskytování a potřebné finanční prostředky na jednotlivá opatření včetně jejich rozdělení a časové období jeho splatnosti. Státní program regionálního rozvoje schvaluje na návrh MMR vláda.

(doc.RNDr. Vaníček J., CSc, prof.Ing. Hrabánková M., CSc, 2004, str. 22)

2. 2. 3. Finanční podpora programu regionálního rozvoje

K finanční podpoře regionálního rozvoje se ve státním rozpočtu vyčleňují finanční prostředky na uskutečňování státního programu regionálního rozvoje.

- Opatření obsažená ve schváleném státním programu regionálního rozvoje zabezpečují dotčené ústřední správní úřady a kraje do výše jim přidělených finančních prostředků.
- Poskytnutá finanční podpora představuje doplňkovou výpomoc
- *Příjemci finanční podpory mohou být kraje, sdružení obcí nebo obce a jimi založené právnické osoby, podnikatelé, nestátní neziskové organizace a ostatní právnické osoby, které o ni požádají a předloží projekt, kterým má být realizováno opatření obsažené ve státním programu regionálního rozvoje.*
- Finanční podpora se poskytuje ve formě
- *dotací, například obchodním společnostem a ostatním právnickým osobám na investiční rozvoj přinášející nová pracovní místa nebo obcím na technickou a investiční přípravu průmyslových ploch,*
- úvěrů se zvýhodněnou úvěrovou sazbou a dobou splatnosti, případně jinou formou, návratných finančních výpomocí.
- Dotčené ústřední správní úřady a kraje provádějí kontrolu a hodnocení účinnosti projektů realizovaných v rámci státního programu regionálního rozvoje.
- Kraj podporuje rozvoj regionů vymezených v programu rozvoje územního obvodu kraje podle svých konkrétních potřeb s ohledem na vyvážený rozvoj svého územního obvodu.
- Program rozvoje územního obvodu kraje obsahuje analýzu hospodářského a sociálního rozvoje územního obvodu kraje, charakteristiku slabých a silných stránek jeho jednotlivých částí a hlavní směry rozvoje, vymezení regionů, jejichž

rozvoj je třeba podporovat, spolu s uvedením oblastí, na něž má být podpora zaměřena včetně navrhovaných opatření.

- K finanční podpoře regionálního rozvoje územního obvodu kraje se v krajském rozpočtu vyčleňují finanční prostředky na uskutečňování programu rozvoje územního obvodu kraje.
- Příjemci finanční podpory mohou být sdružení obcí nebo obce a jimi založené právnické osoby, podnikatelé a ostatní právnické osoby, které o ni požádají a předloží projekt, kterým má být realizováno opatření obsažené v programu rozvoje územního obvodu kraje.
- Finanční podpora se poskytuje ve formě dotací nebo úvěrů. Kraje provádějí kontrolu a hodnocení účinnosti projektů realizovaných v rámci programu rozvoje územního obvodu kraje.
- MMR koordinuje činnost všech dotčených správních úřadů a zabezpečuje mezinárodní spolupráci a spolupráci s Evropským společenstvími.
- Kraj může podporovat rozvoj soukromého podnikání prospěšného pro kraj.
- Obec spolupracuje s krajem, na jehož území se nachází a může podporovat rozvoj podnikatelských aktivit potřebných pro rozvoj regionu, například formou technické a investiční přípravy pro investory.

(doc.RNDr. Vaníček J., CSc, prof.Ing. Hrabánková M., CSc, 2004, str. 22)

2. 2. 4. Výchozí principy regionální politiky

Regionální politika je výkonná činnost státu a regionálních orgánů, jejímž cílem je :

- a) přispívat k harmonickému a vyváženému rozvoji jednotlivých regionů,
- b) snižovat rozdíly mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů
- c) podporovat hospodářský a sociální rozvoj jednotlivých regionů, zejména pokud jde o aktivaci jejich nedostatečně využívaného hospodářského a sociálního potenciálu.

Regionální politika se provádí:

- a) v úrovni republikové – státní, kterou zajišťují příslušné ústřední orgány státní správy a která má především selektivní charakter, se zaměřením na předem vymezené regiony,
- b) v úrovni regionální, kterou zabezpečují orgány regionální samosprávy (kraje), která má celoplošný charakter a zaměřuje se na vnitroregionální problematiku (vazba na obce, mikroregiony, okresy).

Výchozí principy regionální politiky v ČR

Princip koncentrace. Vychází z potřeby soustředit úsilí a prostředky ČR na podporu rozvoje těch regionů, které vykazují dlouhodobě nižší ekonomickou výkonnost a životní úroveň.

Princip partnerství. Je založen na potřebě úzké spolupráce příslušných orgánů státní správy, samosprávy a dalších orgánů a organizací a to jak v úrovni horizontální (např. spolupráce obcí a regionů mezi sebou), tak i vertikální (např.spolupráce ministerstev s regiony, obcemi).

Princip programování. Plné rozvinutí tohoto principu nastalo až po našem vstupu do EU, kdy za pomoci strukturálních fondů EU jsou realizovány regionální rozvojové programy pro předem vymezené regiony.

Princip doplňkovosti. Princip vychází ze zásady, že prostředky státu nejsou většinovým, ale pouze doplňkovým zdrojem (s možnou výjimkou obcí či regionálních orgánů), který přispívá k podpoře aktivit vznikajících v regionu. Je nutno zajistit z české strany mimo jiné i spolufinancování regionálních programů, podporovaných ze strukturálních fondů EU.

(doc.RNDr. Vaníček J., CSc, prof.Ing. Hrabánková M., CSc, 2004,str. 30,43,44)

2. 2. 5. Nástroje k podpoře regionální politiky

- a) státní záruky za bankovní úvěry (např.cenově zvýhodněné záruky za bankovní úvěr na realizaci projektu či leasingu),
- b) plné či částečné úhrady úroků z bankovních úvěrů,
- c) poskytování dotací nebo půjček,
- d) poskytování premií za vytvořená pracovní místa.

Nástroje regionální politiky se mohou – na základě analýzy situace a z toho vyplývající rozvojové strategie - zaměřovat na široké spektrum problémů spojených s rozvojem regionů, zejména pak na podporu:

- a) hospodářských aktivit v území formou přímé i nepřímé podpory podnikání včetně agrokomplexu a cestovního ruchu,
- b) vybavení území dopravní infrastrukturou a dopravními službami,
- c) občanské a technické vybavenosti a veřejných služeb v území s cílem zlepšení životních a pracovních podmínek obyvatel a uspokojování jejich potřeb v únosně dostupné vzdálenosti,

- d) rozvoje lidských zdrojů (zvyšování kvalifikace, zabezpečování rekvalifikací a dalších opatření v oblasti trhu práce),
- e) tvorby a ochrany životního prostředí a ochrany krajiny,
- f) zpracování regionálních programových dokumentů a budování institucí, zaměřených k podpoře rozvoje území (např. regionální rozvojové agentury).

V podmínkách ČR mohou být podporovány regiony se soustředěnou podporou státu:

- Strukturálně postižené regiony (průmyslové oblasti s útlumem tradičních odvětví a vysokou mírou nezaměstnanosti),
- Hospodářsky slabé regiony (s nižší hospodářskou a životní úrovní, převážně jde o venkovské oblasti),
- Další regiony, pokud o tom rozhodne vláda. (např. pohraniční oblasti, podporované v rámci programu Phare, venkovské oblasti v rámci programu obnovy venkova, bývalé vojenské prostory, některé mikroregiony s vysokou mírou nezaměstnanosti aj.).

Východiskem pro vymezení podporovaných regionů) zejména v úrovni okresů) je analytické zhodnocení situace v ČR jako celku včetně zkušeností zemí EU s obdobnou problematikou.

(doc.RNDr. Vaníček J., CSc, prof.Ing. Hrabánková M., CSc, 2004, str.45)

2. 2. 6. Ministerstvo pro místní rozvoj

- a) zpracovává analýzy hodnotící rozvoj jednotlivých územních celků a návrhy na vymezení regionů se soustředěnou podporou rozvoje ze strany státu,
- b) spravuje finanční prostředky určené k zabezpečování regionální politiky státu,
- c) koordinuje činnost ústředních orgánů státní správy ČR
- d) zajišťuje vypracování Strategie regionálního rozvoje ČR
- e) zajišťuje vypracování programů regionální podpory podnikání.

2. 2. 7. Cíle a smysl zákona 248/2000 o podpoře regionálního rozvoje

Zákon stanovuje podmínky pro poskytování podpory regionálnímu rozvoji s cílem vyváženého rozvoje státu nebo územního obvodu kraje, s tím související působnost správních úřadů, krajů a obcí a vytváří podmínky pro koordinaci a realizaci hospodářské a sociální soudržnosti.

Strategií regionálního rozvoje je střednědobý dokument, na období 3-7 let, který formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje, poskytuje potřebná východiska a stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje.

Státním programem regionálního rozvoje je střednědobý dokument, který stanoví zaměření podpory regionálního rozvoje pro jeden nebo společně pro více podporovaných regionů

(doc.RNDr. Vaníček J., CSc, prof.Ing. Hrabánková M.,CSc, 2004,str. 21)

2. 2. 8. Působnost krajů

- a) analytickou činnost na úseku sledování vnitroregionální úrovně,
- b) koordinaci zájmů obcí či sdružení obcí v územním obvodu kraje,
- c) rozhodování o alokaci systémových dotací státního rozpočtu, podporujících regionální rozvoj (s výjimkou dotací k rozvoji orgánů státní správy a státního majetku), včetně rozdělování dotací ze státního rozpočtu do rozpočtu obcí,
- d) poskytování dotací a půjček obcím a jiným právnickým osobám působícím v územním obvodu kraje z rozpočtu kraje,
- e) možnost zřizování právnických osob, jejichž náplní činnosti bude podpora rozvoje územního obvodu kraje (např.regionální rozvojové agentury, apod.)
- f) spoluúčast na tvorbě Strategie regionálního rozvoje ČR,
- g) zajišťování přípravy, realizace a kontroly plnění regionálních programů rozvoje, včetně programů zahraniční pomoci,
- h) spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj a dalšími ústředními orgány při řešení regionálních problémů, které přesahují možnosti řešení ze strany kraje a obcí, včetně poskytování specifických dotací ze státního rozpočtu,
- i) aktivní účast kraje v pracovních společenstvích s územními orgány jiných států, zejména pokud jde o přeshraniční spolupráci.

(doc.RNDr.Vaníček J.,CSc, prof.Ing..Hrabánková M., CSc, 2004, str. 52)

2. 2. 9. Národní strategický plán pro rozvoj venkova České republiky

Pro období 2007--2013 se připravují na Ministerstvu zemědělství základní dokumenty. Národní strategický plán pro rozvoj venkova České republiky a Program rozvoje venkova má být dokončen v závěru letošního roku.

Obsahové zaměření vychází z návrhu Nařízení Rady o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), které stanoví povinnost pro jednotlivé členské země EU. Na základě strategických směrů EU by měl každý členský

stát připravit svůj národní strategický plán rozvoje venkova (NSP), který by tvořil referenční rámec pro přípravu programů pro rozvoj venkova (PRV).

Členské státy a Komise by měly podávat zprávy o monitorování vnitrostátních strategií a strategie Společenství. Oba zmiňované dokumenty na sebe přímo navazují, kdy NSP vytváří a formuluje obecné cíle a tématické a teritoriální priority České republiky, jejichž působnost je zpřesněna prostřednictvím PRV na úrovni jednotlivých konkrétních opatření včetně finančních a věcných limitů.

Rozvoj venkova se realizuje ve spolupráci mezi úrovní EU, členskými státy a regiony. V tomto ohledu by měl odrážet jak schválené priority EU, tak potřeby specifické pro různé venkovské oblasti Evropy. Členské státy se vyzývají, aby připomínkovaly navržený přehled a doporučily, kam se podle nich mají soustředit priority EU.

Česká republika, členský stát EU plně podporuje hlavní priority Společenství, který mi jsou rozvoj pracovních míst, ekonomický růst a udržitelný vývoj. Tyto priority jsou začleněny i do zásad rozvoje venkova, jejichž cílem je přispět k Lisabonské strategii udržitelného růstu a zaměstnanosti a dalších hlavních oblastí.

Národní strategický plán ČR bude v České republice realizován prostřednictvím Programu rozvoje venkova ČR na období 2007--2013. V ČR bude uskutečněn jeden Program rozvoje venkova na období 2007--2013 platný pro venkovské oblasti celé ČR. Program je centrálně řízen s výjimkou osy IV -- Leader. Regionální potřeby jsou zohledněny v rámci rozsahu jednotlivých opatření. Některá opatření mají geografická omezení.

Veškeré prostředky alokované z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova pro Českou republiku budou součástí zdrojů veřejné podpory. Tyto prostředky budou spravovány akreditovanou platební agenturou (v souladu s článkem 10 nařízení Rady o financování SZP).

Zdůvodnění potřeby pořízení

Národní strategický plán pro rozvoj venkova České republiky na období 2007--2013 (NSP) a Program rozvoje venkova České republiky na období 2007--2013 (PRV) se pořizují jako koncepční dokumenty rozvoje venkova podle platného znění nařízení Rady o podpoře rozvoje venkova z prostředků Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Oba dokumenty navazují na platnou, vládou ČR schválenou Koncepci agrární politiky ČR pro období po vstupu do EU na období 2004--2013 (APČR). Tyto dokumenty spolu s dalšími souvisejícími koncepcemi vytvářejí rámec pro formování politiky rozvoje venkova České republiky komplementární s politikou Evropské unie.

Základní principy a postupy řešení

V rámci přípravy NSP a PRV byly provedeny analýzy klíčových platných i připravovaných dokumentů vytvářejících rámec politiky rozvoje venkova. V průběhu dosavadní přípravy probíhají na regionální i celostátní úrovni organizované diskuse k vymezení jednotlivých priorit podpory rozvoje venkova. Na základě provedené analýzy hlavních faktorů rozvoje venkova a s ohledem na nové směry venkovské politiky EU jsou odvozeny návrhy základních cílů, priorit, opatření rozvoje venkova ČR do roku 2013. Návrhy opatření jsou popsány z hlediska jejich věcného vymezení, adsorpční kapacity, formy podpory a cílových skupin.

Národní strategický plán pro rozvoj venkova České republiky na období 2007--2013 a Program rozvoje venkova České republiky na období 2007--2013 budou schváleny Vládou České republiky a Komisí Evropské Unie.

(<http://denik.obce.cz>, 25.11.06)

2. 2. 10. Vymezení samosprávy

Vymezení samosprávy jako oprávněných územních celků rozhodovat samostatně o některých otázkách místního významu (územní nebo místní samospráva). Znovu prakticky zřízena v roce 1990. Základními samosprávnými celky s právem spravovat své věci samostatně jsou obce, které spravují své záležitosti prostřednictvím volených zastupitelů a úředníků.

Pokud se jedná o samostatnou působnost orgánů samosprávy, jsou v současné době legislativně vymezeny pouze působnosti obcí (místní samosprávy). Mezi ty patří zejména:

- schvalování programu územního obvodu obce a provádění kontroly jeho plnění
- hospodaření s majetkem obce
- sestavování rozpočtu obce, hospodaření podle něj a vyúčtování hospodaření obce
- zakládání a zřizování právnických osob a zařízení, popřípadě jejich rušení
- vydávání obecně závazných vyhlášek ve věcech patřících do samostatné působnosti
- stanovení druhů místních poplatků a jejich sazeb podle zvláštního zákona
- rozhodování o vyhlášení místního referenda a realizace jeho výsledků
- úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví a kultury, s výjimkou výkonu státní správy
- správa, údržba a provozování zařízení sloužících k uspokojování potřeb občanů ve vlastnictví obce

- místní záležitosti veřejného pořádku a zřizování obecní policie, s výjimkou rozhodování o přestupcích
- čistota obce, odvoz domovních odpadků a jejich nezávadná likvidace, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod.

(doc.RNDr. Vaníček J., CSc, prof.Ing..Hrabánková M., CSc, 2004, str. 20)

Venkovské území s převládající zemědělskou funkcí mají významné poslání. Nejdůležitější je vytvořit v nich přijatelné životní podmínky z hlediska hospodářského, společenského, kulturního a ekologického a též v infrastruktuře a vybavení. Přitom je třeba rozlišovat nerozvinuté a periferní venkovské regiony a ty, které jsou součástí velkých konurbací. V těchto územích musí rozvoj osídlení, sociálních i ekonomických struktur a dopravy přihlížet k jejich specifickým funkcím a zvláště k opatřením k ochraně a uchování krajiny.

(doc.RNDr. Vaníček J., CSc, prof.Ing. Hrabánková M., CSc, 2004, str. 15)

2. 2. 11. Úloha obcí

Obce v rámci své samostatné působnosti napomáhají při zajišťování cílů regionální politiky zejména tím, že vytvářejí podmínky pro hospodářský, sociální a kulturní rozvoj v rámci svého územního obvodu, při tomto svém úsilí budou úzce spolupracovat s orgány kraje. V souladu s tímto zaměřením mohou obce zejména:

- a) schvalování programu územního obvodu obce a provádění kontroly jeho plnění
- b) podporovat rozvoj podnikatelských aktivit ve svém územním obvodu, zejména formou přípravy pozemků pro investory – podnikatele,
- c) sdružovat své prostředky a síly se sousedními obcemi a dalšími právníckými osobami při zajišťování společných rozvojových záměrů sloužících potřebám více obcí,
- d) spolupracovat s příslušnými kraji na přípravě a realizaci regionálního rozvojového programu regionu.

(doc.RNDr. Vaníček J., CSc, prof.Ing. Hrabánková M., CSc, 2004, str. 52,53)

2. 2. 12. Druhy územně plánovací dokumentace

Územní plánování je jedním z nejúčinnějších nástrojů dlouhodobého rozvoje obce nebo regionu.

Územní plán stanoví základní koncepci územního rozvoje a řeší funkční využití ploch a stanoví základní regulaci území. Zajišťuje tak předpoklady zlepšení kvality životního prostředí. Usměňuje využívání území v zájmu přiměřeného využívání neobnovitelných přírodních zdrojů.

Regulační plán se zpracovává zpravidla následně po územním plánu obce především pro ty části obcí, u kterých se očekává větší výstavba nebo přestavba. Regulační plán se zpracovává do podrobnosti jednotlivých pozemků. Upravuje nejen funkční využití, ale i plošné a prostorové uspořádání. Regulační plán se může zpracovat také pro celé správní území obce (zpravidla u menších obcí). V případě, že pro tyto obce nebyl zpracován územní plán, stanoví hranice zastavitelného území a vyznačí hranice současně zastavěného území obce regulační plán.

Není-li účelné pořízení ÚPD. Pro tyto účely a pro potřeby obce jsou nejvhodnější:

- Urbanistická studie, která řeší územně technické, urbanistické a architektonické podmínky využití území. Urbanistická studie může řešit část nebo celé území obce.
- Územní generel, který řeší podrobně otázky územního rozvoje vybraných složek osídlení a krajiny.

(doc.RNDr. Vaníček J.,CSc, prof. Ing. Hrabánková M., CSc, 2004, str. 23,25,26)

2. 3. Evropská politika

2. 3. 1. Cíle evropské politiky

Pro období 2007-2013 byly Evropskou komisí vytyčeny 3 cíle.

1. Cíl „Konvergence“, který je určen k urychlení hospodářské konvergence nejméně rozvinutých regionů. Jde o zlepšení podmínek pro ekonomický růst a růst zaměstnanosti, investice do materiálních a lidských zdrojů, inovace, schopnost přizpůsobit se ekonomickým a společenským změnám, ochranu životního prostředí a efektivitu administrativy. Významná je podpora adaptability ekonomických a sociálních změn v zájmu růstu regionálního potenciálu.

Cíl „Konvergence“ je zaměřen na regiony, jejichž HDP/obyvatele nedosáhne 75% průměru rozšířené EU. Pro tento cíl lze využít přechodnou podporu, která bude se sestupnou tendencí fungovat až do roku 2013, a to pro regiony, které přesáhnou hranici 75% v důsledku prostého statistického efektu rozšíření a vykáží HDP/obyvatele mezi 75% průměru Společenství a hodnotou, která je stanovena podle seznamu dotčených regionů.

Intervence jsou určeny na uspokojení požadavků Hospodářské a měnové unie prostřednictvím Fondu soudržnosti, tzn. že cíl Konvergence pokrývá podobně jako dříve zásahy Fondu soudržnosti v členských státech, jejichž hrubý národní důchod (HND) nedosahuje 90% průměru EU.

Pro tento cíl jsou čerpány prostředky z EFRR, ESF a FS.

2. Cíl “Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost”, který má posílit konkurenceschopnost a atraktivitu regionů a předvídat hospodářské a společenské změny, podporovat inovaci, společnost založenou na znalostech, podnikavost, ochranu životního prostředí a prevenci rizik, podporovat na základě Evropské strategie zaměstnanosti přizpůsobivost pracovníků a podniků a rozvoj trhů práce v kontextu sociální inkluze. V zásadě by podpory v rámci tohoto cíle měly předcházet zhoršujícím se sociálně ekonomickým změnám a to posilováním konkurenceschopnosti regionů a zvýšením jejich přitažlivosti.

Oblasti, které nejsou pokryty Cílem “Konvergence”, mohou využívat Cíle “Konkurenceschopnost”. Členské státy vytvořili seznam regionů a předložili programy ke spolufinancování z EFRR. Tento cíl je podpořen ze zdrojů EFRR a ESF, celkem 57,9 mld. EUR .

3. Cíl “Evropská územní spolupráce” se týká zintenzivnění spolupráce na třech úrovních :

- přeshraniční spolupráce prostřednictvím společných programů.
- spolupráce na úrovni nadnárodních oblastí,
- síť pro spolupráci a výměnu zkušeností v celé EU.

Tento cíl je určen územím, u kterých jde o podporu vyváženého, harmonického a trvale udržitelného rozvoje v zájmu celého Společenství.

Cíl “Spolupráce” tak podpoří vyvážený, harmonický a trvale udržitelný rozvoj evropského území. U tohoto cíle jsou pokryty ty regiony, které se nacházejí podél vnitřních kontinentálních hranic a vybraných vnějších kontinentálních hranic, jakož i regiony nacházející se podél námořních hranic. Tento Cíl mj. přispívá na přeshraniční složky budoucího Evropského nástroje pro sousedství a partnerství a Předvstupního nástroje (pro další kandidátské státy).

Zdrojem pro tento Cíl je Evropský fond regionálního rozvoje. Přidělená částka, která je stanovena na 13,2 mld.EUR, tedy 3,94% z celkové sumy, určená na územní spolupráci, bude rozdělena takto:

- celkem 47,73% na přeshraniční spolupráci, 35,61% na akce přeshraniční spolupráce na území EU a 12,12% jako příspěvek na přeshraniční část Nástroje pro sousedství a partnerství a Předvstupního nástroje, přičemž podíl těchto dvou posledních musí být minimálně ekvivalentní; neboli procentní podíly budou:
- 47,73% pro zóny nadnárodní spolupráce;
- 4,54% pro evropské sítě spolupráce výměny.
- 35,61% na akce přímé územní spolupráce na území EU
- 12,12% příspěvek na přeshraniční část Nástroje pro sousedství a partnerství a pro Předvstupní nástroj.

Venkovské oblasti a zóny závislé na rybolovu jsou předmětem diversifikačních akcí doplňkově financovaných strukturálními fondy a koordinované s akcemi nového Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (FEADER) a Evropského fondu pro rybolov (FEP).

Celkové zdroje na politiku soudržnosti pro období 2007 – 2013 ve výši 336,1 mld. EUR představují zhruba třetinu rozpočtu Společenství a 0,41% HND EU (0,46% včetně rozvoje venkova).

2. 3. 2. Fondy EU pro období 2007 – 2013

Strukturální fondy:

Evropský fond regionálního rozvoje (EFRR, angl. ERDF) – hlavní směr podpor z tohoto fondu jsou investice a opatření k redukci regionálních nerovností v EU; Kromě posílení infrastruktur – doprava, životní prostředí, energetika, vzdělání, zdravotnictví – a pomoci malým a středním podnikům je kladen nový důraz na výzkum a inovaci a na prevenci rizik. Další podpory vychází ze tří tématických okruhů: inovace a znalostní ekonomika, životní prostředí a prevence rizik, dostupnost. Přeshraniční programy zdůrazňovat především podnikavost, společnou správu životního prostředí a sdílení infrastruktur. Národnostní programy zahrnují ochranu a správu vod, dostupnost velkých sítí a interoperabilitu systémů, prevenci rizik a společné činnosti ve výzkumu a technologickém rozvoji. Nařízení pro EFRR rovněž definuje zvláštní ustanovení týkající se měst, oblastí s přírodním handicapem a nejvzdálenějších regionů a venkovských oblastí. Zásahy EFRR jsou zaměřeny na jiné činnosti než zemědělství a rybolov a na dostupnost a zlepšení spojení mezi městy a venkovskými oblastmi.

Evropský sociální fond (ESF) - je založen na silnějším vztahu mezi ESF, Evropskou strategií zaměstnanosti a prioritami EU v oblasti začlenění do společnosti, vzdělávání a rovných šancí, aby bylo možné předvídat změny způsobené hospodářskou a sociální restrukturalizací, rozvojem znalostní ekonomiky a demografickým vývojem. Jedná se především o posílení lidských zdrojů, aby se zvýšil potenciál zaměstnanosti, produktivita práce a růst kvalifikovaných kapacit, přizpůsobivost pracovních sil a podniků, přístup na trh práce.

Fondy pro venkov a zemědělství – nepatří již mezi strukturální fondy. Jde o:

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (FEADER, angl. EAFRD) – jeho zaměření je popsáno samostatně.

Evropský zemědělský garanční fond – k řešení problému Společné zemědělské politiky (po odtržení orientační sekce od EAGGF). Tento fond má v souladu s principy decentralizace Státní zemědělské politiky financovat zejména:

- přímé platby zemědělským subjektům – farmářům,
- podporu exportu zemědělských produktů do třetích zemí,
- intervenční opatření pro regulaci zemědělských trhů,
- informační a propagační opatření pro zemědělské produkty na vnitřním trhu EU a ve třetích zemích,
- informační zajištění obchodních aktivit

a dále příspěvky a platby v rámci nerozděleného řízení, zejména na specifické veterinární opatření, opatření pro inspekci potravin, fytosanitární opatření, propagaci zemědělských produktů, využití genetických zdrojů v zemědělství, systémy zemědělského výzkumu aj.

Evropský fond pro rybolov – s obdobným zaměřením jako opatření u jeho předchůdce – Finanční nástroj pro orientaci rybolovu (FNOR, angl. FIG)

Kohezní fond – Fond soudržnosti – podmínkou podpor z tohoto fondu jedodržení kritérií hospodářské konvergence, zvládnutí veřejných výdajů a realizace programů stability. U transevropských dopravních sítí je akce fondu zaměřena především na prioritní projekty evropského významu. Zásahy pokrývají nejen velké infrastruktury v dopravě a ochraně životního prostředí, ale také oblasti, které mají jasný environmentální rozměr jako je energetická účinnost a obnovitelné zdroje energie nebo intermodální dopravní sítě, městská a veřejná doprava.

V oblasti finančního řízení nastaly tyto změny:

- platby a finanční management je prováděn na úrovni priorit (ne opatření);
- příspěvek Společenství je vypočten pouze na základě veřejných výdajů;

- pro volitelnost výdajů platí zčásti náhradní pravidla.

U kontrol mají hlavní úlohu národní systémy finanční kontroly. Kontroly a audity Evropské komise jsou omezeny. V případě pochyb o regulérnosti operací, může být výplata přerušena a zadrženo 20% z předchozích plateb, případně více až celý objem plateb podle závažnosti případu.

Předmětem hodnocení jsou Strategická zaměření pro soudržnost, Národní strategické referenční rámce a operační programy. Nadále platí “jeden fond pro jeden program”, max. do 5% lze využít další fond, jde-li o přímé propojení programových operací.

V zásadě je prosazováno úsilí o jednodušší, decentralizovaný a proporcionální systém řízení a využívání Strukturálních fondů a Kohezního fondu.

Tabulka č. 1 Cíle a finanční nástroje politiky soudržnosti EU v období 2007 – 2013

Cíle	Finanční nástroje
	ERDF
Konvergence	ESF
	Kohezní fond
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnání	ERDF
	ESF
Evropská územní spolupráce	ERDF
3 cíle	3 finanční nástroje

(prof. Ing. Hrabánková M., CSc., str.1-6)

2. 3. 3. Národní strategický plán pro rozvoj venkova České republiky

Pro období 2007--2013 se připravují na Ministerstvu zemědělství základní dokumenty. Národní strategický plán pro rozvoj venkova České republiky a Program rozvoje venkova. Obsahové zaměření vychází z návrhu Nařízení Rady o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), které stanoví povinnost pro jednotlivé členské země EU. Na základě strategických směrů EU by měl každý členský stát připravit svůj národní strategický plán rozvoje venkova (NSP), který by tvořil referenční rámec pro přípravu programů pro rozvoj venkova (PRV).

Oba zmiňované dokumenty na sebe přímo navazují, kdy NSP vytváří formuluje obecné cíle a tématické a teritoriální priority České republiky, jejichž působnost je zpřesněna

prostřednictvím PRV na úrovni jednotlivých konkrétních opatření včetně finančních a věcných limitů.

Rozvoj venkova se realizuje ve spolupráci mezi úrovní EU, členskými státy a regiony. V tomto ohledu by měl odrážet jak schválené priority EU, tak potřeby specifické pro různé venkovské oblasti Evropy. Členské státy se vyzývají, aby připomínkovaly navržený přehled a doporučily, kam se podle nich mají soustředit priority EU.

Česká republika, členský stát EU plně podporuje hlavní priority Společenství, který mi jsou rozvoj pracovních míst, ekonomický růst a udržitelný vývoj. Tyto priority jsou začleněny i do zásad rozvoje venkova.

Národní strategický plán ČR bude v České republice realizován prostřednictvím Programu rozvoje venkova ČR na období 2007--2013. V ČR bude uskutečněn jeden Program rozvoje venkova na období 2007--2013 platný pro venkovské oblasti celé ČR. Veškeré prostředky alokované z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova pro Českou republiku budou součástí zdrojů veřejné podpory. Tyto prostředky budou spravovány akreditovanou platební agenturou.

Národní strategický plán pro rozvoj venkova České republiky na období 2007--2013 (NSP a Program rozvoje venkova) spolu s dalšími souvisejícími koncepcemi vytvářejí rámec pro formování politiky rozvoje venkova České republiky komplementární s politikou Evropské unie.

V průběhu dosavadní přípravy probíhají na regionální i celostátní úrovni organizované diskuse k vymezení jednotlivých priorit podpory rozvoje venkova. Na základě provedené analýzy hlavních faktorů rozvoje venkova a s ohledem na nové směry venkovské politiky EU jsou odvozeny návrhy základních cílů, priorit, opatření rozvoje venkova ČR do roku 2013.

(<http://denik.obce.cz>, 25.11.06)

2. 3. 4. Zaměření strukturální politiky pro rozvoj venkova po roce 2006

- V souvislosti s politikou soudržnosti EU v období 2007 – 2013 je zřejmé, že rozvoj venkovských regionů je jedním z nosných směrů EU. Tento záměr je realizován nařízením Rady o podpoře rozvoje venkova z prostředků Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD).

Prioritní osa 3 Diverzifikace venkovské ekonomiky a kvalita života na venkově zahrnuje zejména:

opatření k diverzifikaci venkovské ekonomiky tj:

- diverzifikaci směrem k nezemědělským činnostem,
- podporu zakládání a rozvoje podniků nejmenší velikosti za účelem posílení ekonomických struktur a podnikání na venkově,
- podporu turistického ruchu,
- ochranu zvyšování hodnoty a péči o přírodní dědictví jako příspěvek k trvale udržitelnému rozvoji;

opatření ke zlepšení kvality života na venkově, tj. :

- základní nezbytné služby pro hospodářství a obyvatelstvo venkova,
- obnovu a rozvoj vesnice, ochranu a zvyšování hodnoty kulturního dědictví venkova,
- opatření profesního vzdělávání pro ekonomické subjekty k získávání nové kvalifikace a oživení na venkově.

Prioritní osa 4 je zaměřena na metodu LEADER, tj. na místní rozvojovou strategii zaměřenou na:

- programy vztahující se k určitému území koncipované pro dobře vymezené venkovské oblasti na subregionální úrovni,
- partnerství veřejného a soukromého sektoru na místní úrovni založené na součinnosti zúčastněných subjektů a projektů z různých oblastí místní ekonomiky.

Místní akční skupiny na základě této metody jsou nositeli integrované místní strategie a odpovídají za její naplnění. Pro realizaci LEADER musí být rezervováno minimálně 7% z celkového příspěvku EAFRD.

Priority takto zaměřené politiky pro rozvoj venkova řešily naléhavé problémy, a to:

- potřebu podpor ekonomického posílení, zlepšení příjmů a zajištění stability venkova,
- potřebu ochrany životního prostředí a trvale udržitelného rozvoje venkova,
- potřebu stability osídlení a zamezení vylidňování venkovských oblastí, a to diverzifikací činností pro uplatnění obyvatel, zlepšením úrovně služeb, budováním technické, zvl. dopravní infrastruktury. Toto pojetí rozvoje byl významný mezník pro trvale udržitelný rozvoj venkova.

(prof. Ing. Hrabánková M., CSc., str. 6-7)

2. 4. Rozvoj venkova

2. 4. 1. Sdružení obcí nebo mikroregionu

Dobrovolný svazek obcí Severního Písecka

Svazek byl registrován dne 30. 3. 1999 a má dnes 26 členů, z toho 2 města a 24 obcí, mezi nimi Čížová (Krašovice), Varvažov a Smrkovice. Dobrovolný svazek obcí severního Písecka byl založen:

- za účelem sociálního a ekonomického rozvoje mikroregionu
- pro ochranu společenských zájmů a zmnožení sil a prostředků pro prosazování záměrů, přesahujících svým rozsahem a významem každou účastnickou obec
- pro společenskou ochranu práv a zájmů při jednání s orgány státní správy, podnikateli, neziskovými organizacemi apod.
- pro společný postup při územním plánování na úrovni velkých územních celků
- pro uskutečňování záměrů, které ovlivní kvalitu života obyvatel členských obcí
- pro spolupráci při propagaci území vč. zahraniční spolupráce.

K tomuto účelu byl zpracován Integrovaný projekt ekonomického a sociálního rozvoje mikroregionu a jako rozvojová vize a její globální cíl byl stanoven Růst kvality života obyvatel založený:

- na principech trvale udržitelného ekonomického rozvoje, využívajícího strategickou polohu mikroregionu na křižovatkách dálkových dopravních koridorů
- na stabilizaci a dalším rozvoji historicky založené venkovské sídelní struktury v zázemí regionálního centra – města Písku
- na posilování přírodních i společenských potencialů pro další rozvoj rekreace, cestovního ruchu a venkovské turistiky u Orlické vodní nádrže i v jejím západním sousedství

- a na širším a rozmanitějším naplňování hmotných i nehmotných životních potřeb obyvatel

Dosažené úspěchy :

- Je zpracován „Integrovaný projekt ekonomického a sociálního rozvoje mikroregionu SEVERNÍ PÍSECKO“
- Byla zřízena kancelář svazku a průběžně probíhá poradenská činnost pro členské obce
- Členské obce jsou postupně vybavovány výpočetní technikou s možností připojení k internetu .
- Byla zajištěna plynofikace 7 obcí .

Další konkrétní cíle svazku pro nejbližší období

- Pokračovat v plynofikaci dalších členských obcí svazku.
- Pokračovat ve značení cyklotras a jejich doplňování o informační tabule a odpočívací prostory.
- Pokračovat v doplňování výpočetní techniky s připojením k internetu do dalších obcí.
- Zajistit prezentaci svazku na internetu vytvořením www stránek

(www.severnipisecko.cz, 27.10.2006)

Dobrovolný svazek obcí mezi Vltavou a Otavou

- Smrkovice, Tukleky

Dobrovolný svazek obcí mezi Vltavou a Otavou disponuje od června roku 2000 vlastním Programem sociálního a ekonomického rozvoje. Tento dokument v uplynulém období napomohl obcím v daném regionu zlepšit svou vzájemnou spolupráci, zvýšit koncepčnost v řízení a koordinaci rozvoje celého regionu, prohloubit cílevědomou spolupráci se soukromým sektorem a posílit účast veřejnosti regionu mezi Vltavou a Otavou na správě místních záležitostí. Stal se i praktickým nástrojem prosazování konkrétních projektů, včetně těch, které měly šanci na získání finanční podpory z Předvstupních fondů, které

byly ČR nabízeny ze strany EU (především program SAPARD), resp. z podpůrných programů české vlády (především program POV).

(www.municipal.cz/vltavaotava, 2.4. 07)

Svaz měst a obcí jihočeského kraje = SMOJK

Jeho členem je obec Kovářov (Žebrákov).

Projekty SMOJK:

- Zintenzivnění přeshraniční spolupráce obcí

V rámci tohoto projektu budou realizována kontaktní setkání zástupců obcí a bude připraven společný projekt do strukturálních fondů EU. Projekt je realizován s podporou Evropské unie a výše jejího příspěvku činí 75 % nákladů.

- Školící a poradenský program pro starosty

Cílem projektu je zvýšit formou vzdělávacích seminářů, exkurzí a informačních materiálů vzdělanost a informovanost zástupců místních samospráv i široké veřejnosti v oblasti využití obnovitelných zdrojů (OZE) energie a odpadového hospodářství a napomoci tak k vyššímu využití OZE v praxi (úspora fosilních paliv, snížení emisí), k ekologickému nakládání s odpady a ke zlepšení přeshraniční spolupráce.

- Centra pro přeshraniční rozvoj lidských zdrojů

Projekt je zaměřen na vytvoření 12 center pro přeshraniční rozvoj lidských zdrojů. Tato centra budou realizovat následující aktivity určené pro podnikatele a obce: Odborné exkurse u zahraničních partnerů, realizace vzdělávacích aktivit a kurzů s cílem zvyšování kvalifikace, monitoring trhu práce (ve spolupráci s úřady práce), hledání metod rozvoje trhu práce, šetření potřeb trhu práce v příhraničí a další. Centra souhrnně přispějí ke zvyšování kvalifikace v příhraničním regionu.

(www.smojk.cz, 27.10.06)

Svazek obcí Milevska

Květov, Kostelec nad Vltavou (Zahrádka), Kovářov

Dobrovolný svazek obcí milevského regionu byl založen v dubnu 1997 za účelem zlepšení sociálního a ekonomického rozvoje oblasti. Za své hlavní cíle považuje vyhledat optimální řešení sociálního a ekonomického rozvoje regionu a toto řešení realizovat (včetně potřebné

osvěty a finančního krytí potřebných aktivit). Činnost svazku vychází z programu, který obsahuje:

- podporu rozvoje ekonomického potenciálu a propagace podnikatelských aktivit
- podporu školství, zdravotnictví, sociální péče a kultury
- podporu rozvoje turistiky a propagace v oblasti cestovního ruchu
- péči o ochranu a tvorbu životního prostředí
- péči o krajinu
- podíl na řešení problémů dopravy a dopravní obslužnosti
- podporu řešení technické infrastruktury (zejména zásobování pitnou vodou, čištění odpadních vod, plynofikace, elektrifikační a telekomunikační sítě)
- péči o bezpečnost a ochranu majetku i osob v regionu

(www.sdruzeni-milevsko.cz, 27.10. 2006)

Svaz měst a obcí ČR = SMO

Skály – Budičovice, Kovářov

Svaz měst a obcí České republiky je dobrovolnou, nepolitickou a nevládní organizací, založenou jako zájmové sdružení právnických osob. Členy Svazu jsou obce a města.

Svaz měst a obcí České republiky je partnerem pro vládní i parlamentní politickou reprezentaci. Podílí se na přípravě a tvorbě návrhů legislativních opatření v oblastech týkajících se kompetencí obcí. Činnost Svazu je založena především na aktivitě starostů, primátorů a zastupitelů, kteří se nad rámec svých povinností věnují i obecným problémům samosprávy.

Hlavní cíle Svazu

podporovat a rozvíjet samosprávnou demokracii ve veřejné správě České republiky a v Evropské unii,

podílet se na přípravě zákonů a dalších opatření, které mají dopad na místní samosprávu, a posilovat tak vliv obcí v legislativní oblasti

informovat vládu, parlament i instituce Evropské unie včas o tom, jaký dopad mohou mít jimi připravovaná opatření na kvalitu života občanů i na rozvoj jednotlivých území,

posilovat ekonomickou samostatnost měst a obcí,

informovat a vzdělávat zastupitele i pracovníky místních samospráv,

napomáhat tvorbě regionální politiky.

(www.smocr.cz, 27.10. 2006)

Dobrovolný svazek obcí Blanicko-Otavského regionu

Putim, Skály – Budičovice

Dne 30. 3. 1999 proběhla ustanovující schůze měst Vodňany, Protivín a okolních obcí. Jejím cílem bylo ustanovení sdružení, které by ochraňovalo společné zájmy, zmnožilo síly a prostředky při prosazování záměrů, přesahujících svým rozsahem a významem jednotlivé obce. Výsledkem schůze byl vznik "Sdružení obcí blanicko-otavského regionu", jehož název byl odvozen podle řek, které protékají většinou členských obcí. V květnu 1999 přijalo Sdružení obcí blanicko-otavského regionu rozhodnutí, v němž deklarovalo zájem místní správy v daném regionu ve vzájemné spolupráci zvýšit koncepčnost v řízení a koordinaci rozvoje celého regionu, prohloubit cílevědomou spolupráci se soukromým sektorem a posílit účast veřejnosti Blanicko-Otavského regionu na správě místních záležitostí. Tímto rozhodnutím byl odstartován proces tvorby Programu sociálního a ekonomického rozvoje Blanicko-Otavského regionu, který byl dokončen v červnu r. 2000 materiálem mající název "Program sociálního a ekonomického rozvoje Blanicko-Otavska - vize, cíle, projekty". Vypracování tohoto programu zvyšuje šance na získání finanční podpory z předvstupních fondů Evropské unie.

www.municipal.cz/blanicko,22.11.06

2.4.2. Program obnovy venkova

Program obnovy venkova, zajišťovaný v působnosti Ministerstva pro místní rozvoj jako součást regionální politiky. Program obnovy venkova se přitom soustředí na dotování těch akcí a programů obcí, které nelze dotovat z ostatních resortů a dále těch, které mají integrující územní nebo oborový charakter.

Program obnovy venkova je řízen podle Zásad pro poskytování účelových dotací obcím v rámci Programu obnovy venkova, podle nichž obce podávají žádosti o dotace v termínech určených Ministerstvem pro místní rozvoj. O nich rozhoduje Ministerstvo pro místní rozvoj po projednání v mezíresortní řídicí komisi Programu, v níž jsou zastoupena ministerstva zemědělství, životního prostředí, kultury a financí, Svaz měst a obcí ČR,

Spolek pro obnovu venkova, výbory Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a Senátu Parlamentu ČR. K jednání komise jsou přizváváni předsedové krajských výběrových výborů, které připravují návrh rozdělení dotací v krajích.

Popis dotačních titulů:

Obnova a údržba venkovské zástavby a občanské vybavenosti

Dotaci lze poskytnout obci na opravy a údržbu veškerých objektů ve vlastnictví obce a to ve výši 60% nákladů akce v běžném roce (u kulturních památek 70%). Obce z tohoto titulu opravují především školy, školky, tělocvičny, obecní úřady, prodejny, zdravotnická zařízení, drobné sakrální stavby, hasičské zbrojnice a další svůj majetek.

Komplexní úprava veřejných prostranství

Dotaci lze poskytnout obci na úpravu veřejných prostranství ve výši max. 40% nákladů běžného roku (*u vesnických památkových rezervací a zón až 60%*). Obce z tohoto dotačního titulu upravují svá veřejná prostranství, návsi, prostory okolo škol, sportovních zařízení, vybavení parků a další místa. Hojně je tento titul využíván při obnově obcí po provedené plynifikaci, rozvodech sítí a dalších stavebních akcích.

Obnova a zřizování veřejné zeleně

Tento dotační titul byl oddělen od dotačního titulu komplexní úprava veřejných prostranství a obec může na zeleň získat dotaci až ve výši 60% nákladů. Pomocí tohoto titulu se daří obnovovat v obcích tradiční zeleň, udržují a budují se zatravněné plochy. Význam má tento titul i při ozeleňování prostor kolem nové bytové výstavby v obcích.

Rekonstrukce místních komunikací, výstavba cyklistických a pěších stezek, rekonstrukce a výstavba veřejného osvětlení

Dotaci lze poskytnout ve výši 40% nákladů běžného roku. Jedná se o jediný dotační titul na údržbu a opravu obecních komunikací a veřejného osvětlení, neboť obce nejsou příjemci státního příspěvku na údržbu veřejných komunikací jako Správa a údržba silnic. V zájmu rozvoje venkovské turistiky je možno z tohoto titulu budovat a obnovovat cyklistické a pěší stezky, pokud nebudou tyto akce zařazeny do společného projektu více obcí (dotační titul – integrované projekty venkovských mikroregionů).

Projekty obcí na vzdělávání a poradenství v oblasti rozvoje venkova a obnovy vesnice

Dotaci lze poskytnout v max. výši 70% nákladů projektu v běžném roce. Tento dotační titul má v podstatě pomoci realizovat myšlenku Programu obnovy vesnice formou poradců pro více obcí zapojených do POV a dále byly založeny dvě školy obnovy venkova celostátního významu.

Integrované projekty venkovských mikroregionů

Dotaci lze poskytnout na zpracování a realizaci projektů propojujících obnovu občanské vybavenosti a technické infrastruktury s aktivní politikou zaměstnanosti, podporou malého a středního nezemědělského podnikání, podporou zemědělského podnikání a péčí o krajinu. Tento dotační titul má sloužit k rozvoji mikroregionů a má být využit zejména pro získání další finanční pomoci např. ze zdrojů Phare a jiných titulů EU. Tento dotační titul existuje od r. 1998 a obce mohou získat až 70% nákladů projektu v běžném roce.

(www.isu.cz, 2.4. 07)

2.4.3. Spolek pro obnovu venkova

Spolek pro obnovu venkova byl založen dne 1. června 1993 a je registrován jako občanské sdružení. Tehdy se ke členství v něm přihlásilo více než 200 zájemců především z řad obecních samospráv, zemědělců, projektantů, podnikatelů, učitelů, pracovníků vysokých škol, výzkumných ústavů a státní správy, spojených myšlenkou realizovat Program obnovy vesnice; v současné době se počet jeho členů blíží tisícovce. Posláním Spolku je přispívat k rehabilitaci venkova, k obnově a prohloubení společenského a duchovního života na venkově, k posílení hospodářské stability a prosperity venkova. Motivovat občany žijící na venkově k dobrovolné aktivitě, podněcovat je k odhodlání podílet se na zdárném vývoji obce, napomáhat vzniku a činnosti místních a regionálních sdružení. Účastnit se evropské spolupráce při obnově venkova. V neposlední řadě pak překonávat úzce resortní přístupy k řešení problémů obnovy vesnice a rozvoje venkova a podporovat a realizovat Program obnovy venkova. Spolek organizuje každý měsíc pravidelná setkání (spojená se semináři), která jsou tematicky zaměřena na různé okruhy venkovského života a podílí se i na pořádání jiných seminářů a dalších akcí s odbornou a laickou veřejností. Spolek spolupracuje s Evropskou pracovní společností pro rozvoj venkova a obnovu vesnice (jejími členy jsou spolkové země Rakouska a SRN, dále italské Jižní Tyrolsko, Lucembursko, Česká republika, Maďarsko, Slovinsko, Slovensko, samospráva německy mluvící části Belgie a Opolské vojvodství v Polsku). Zástupce Spolku je spolu se zástupci

Svazu měst a obcí ČR členem meziresortní komise, která dbá na odpovědné přidělení prostředků, vyčleněných pro Program obnovy venkova ve státním rozpočtu.

(<http://spov.org/>, 7.3.07)

3. Metodika

Diplomová práce byla vypracována na základě následujícího metodického postupu:

fáze teoretická:

1. studium odborné literatury

- studium odborné literatury
- vyhledávání potřebných informací pomocí internetového zdroje

fáze experimentální

2. popis studovaných území z hlediska rozsahu ochrany, demografických a socio-ekonomických dat

- charakteristika vybraných památkových zón
- studium odborné literatury a vyhledávání potřebných informací pomocí internetového zdroje

3. Provedení sociologického průzkumu mezi občany vesnických památkových zón okresu Písek, řízený rozhovor s představitelem obce, příslušného pověřeného obecního úřadu a zodpovědného orgánu památkové péče

- provedení sociologického průzkumu mezi obyvateli památkových zón pomocí dotazníků
- řízený rozhovor s představiteli obcí
- řízený rozhovor s představitelem památkové péče

4. Zhodnotit primární i sekundární data statistickými metodami a SWOT analýzou a navrhnout vhodná opatření k dalšímu rozvoji památkově chráněných území okresu Písek.

- hodnocení a uspořádání získaných údajů pomocí statistických metod k formulaci obecnějších poznatků
- následné vypracování SWOT analýzy
- návrhy a doporučení pro rozvoj vesnických památkových zón

3.1. Definování problému a cílů výzkumu

Cílem této práce je zjistit, do jaké míry ovlivňuje rozvoj venkovského prostoru památková ochrana souboru lidové architektury ve vesnických památkových zónách. Hlavním smyslem práce je ověřit výsledky památkové ochrany a postoje občanů, orgánů samosprávy i státní správy k této problematice a její důsledky pro rozvoj vybraných sídel. Výsledkem této práce je navrhnout opatření k dalšímu rozvoji památkových zón okresu Písek.

3.2. Cíl výzkumu

Výzkum byl prováděn ve vesnických památkových zónách v okrese Písek a jeho cílem bylo zjistit spokojenost obyvatel žijících ve vybraných obcích s tím, že jejich obec byla prohlášena před časem vesnickou památkovou zónou, názory obyvatel na výhody a nevýhody prohlášení obce za vesnickou památkovou zónu, zda se prohlášením zlepšil rozvoj obcí a zvýšila se návštěvnost obcí turisty, kteří si jezdí prohlédnout památky. Názory obyvatel na to, co by měla obec udělat pro to, aby k nim lidé jezdili jako turisté a zda se setkali při jednání s úřady s tím, že je jejich obec prohlášena vesnickou památkovou zónou a pokud ano v jaké souvislosti. A v neposlední řadě jak jsou spokojeni s bydlením v obci. Dalším cílem výzkumu bylo zjistit postoje a názory představitelů samosprávy na tuto problematiku a názory a postoje představitelů památkového ústavu, který má vybrané obce na starost z hlediska památkové ochrany. A dále na základě výsledků tohoto šetření navrhnout opatření, která by přispěla k rozvoji jednotlivých obcí a také k zatraktivnění nejen pro turisty, ale i pro samotné obyvatele těchto obcí.

3.3. Popis výzkumného vzorku

Pro provedení výzkumu byli náhodně vybráni obyvatelé vesnických památkových zón. Velikost vzorku respondentů byla stanovena na 110 dotazovaných obyvatel celkem za jednotlivé obce.

3.4. Popis použitých metod

K získání potřebných dat byla použita metoda dotazování, která byla provedena osobní formou. Dotazník určený obyvatelům vesnických památkových zón je uveden v Příloze č. 1. Jednotliví obyvatelé byli osloveni a požádáni o vyplnění dotazníku. Pro zjednodušení vyplňování byly do dotazníku zařazeny otázky uzavřené, které mají předem stanoveny varianty odpovědí a otázky polootevřené, které dávají nabídku předem daných odpovědí a pokud si z nich respondent nevybere, tak má možnost doplnit svou individuální alternativu.

Pro rozhovor s představitelem samosprávy vesnických památkových zón (starosta, starostka) a s představitelem pobočky Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích byl použit rozhovor, ve kterém byly kladeny otázky z příslušných dotazníků, které jsou uvedeny jako Příloha č. 2 a 3.

3.5. Zpracování a interpretace získaných údajů

Po provedení sběru dat bylo třeba shromážděný materiál zpracovat a vyhodnotit. Při zpracování bylo užito třídění 1. stupně. Jedná se o začleňování jevu podle jedné klasifikační vlastnosti. Výsledky tohoto třídění jsou dány četnostmi v jednotlivých třídách znaku. Při zpracování bylo použito, jako forma popisu, grafické znázornění četností.

4. VÝSLEDKY SOCIOLOGICKÝCH ŠETŘENÍ

4.1. Charakteristika vesnických památkových zón

Budičovice - Skály

Skály

Tabulka č. 2 Statistické údaje o obci Skály

Obec:	Skály u Protivína (vesnice roku 2002)
Poloha:	5 km severozápadně od Protivína
Místní části:	3 části: Budičovice, Dvorce, Božovice
Výměra:	1776 ha
Počet obyvatel:	367
Z toho v produktivním věku:	161
Průměrný věk:	40

Občanská vybavenost:	Pošta: ne
	Škola : ne
	Zdravotnické zařízení: ne
	Obecní policie : ne
	Kanalizace: ano
	Vodovod: ano
	Plynofikace: ne

(<http://www.mesta.obce.cz>, 12.9.2006)

Obec Skály se nachází v území převážně zemědělsky využívané krajiny.

Skály jsou dostupné železniční trasou a v době školního roku je zřizována autobusová linka, která zajišťuje dopravu dětí do nedaleké základní školy. V obci působí ZD, zemědělci a několik živnostníků. Obec Skály jsou součástí dobrovolného svazku obcí Blanicko-Otavského mikroregionu. Při vjezdu do Skal můžeme vidět dva barokní statky, jeden z nich na levé a druhý na pravé straně od průjezdové komunikace. Statek pochází z roku 1833. Připojenými osadami jsou Budičovice, Dvorce a lokalita Božovice.

V Budičovících se nachází velmi hodnotný uzavřený celek objektů na návsi, který je v současné době veden jako vesnická památková zóna. Jedná se o typicky jihočeské selské baroko s návesní kapličkou.

Budičovice

Budičovice se nacházejí nedaleko obce Skály (s obcí Skály Budičovice téměř splynuly), asi 5 km severozápadně od Protivína.

V minulosti se patrně jednalo o samostatnou obec, o čemž svědčí prostorná náves s kaplí. Na návsi je několik zachovalých usedlostí. Nejsou zde rušivé novostavby. Nachází se zde hodnotný, uzavřený celek objektů na návsi, který je v současné době

evidován jako vesnická památková zóna. Jedná se o typicky jihočeské selské baroko s návsní kapličkou. Památková zóna byla vyhlášena 22. 9. 1995.

Obec je souborem lidové architektury zejména z 19. a částečně také z počátku 20. století. Areály chráněných zemědělských usedlostí jsou hmotně i dispozičně zachovalé. Spolu s ostatními usedlostmi uzavřeného nebo úkladného typu a návsní kaplí tvoří zajímavý, dosud neporušený celek.

(<http://municipal.cz/skaly/>, 12.9. 2006)

(www.primadovolena.cz, 22.11.06)

kraj Jihočeský, okres Písek, obec Skály (Vesnice roku 2002)

katastr Skály u Protivína

5 km SZ od Protivína, 7,5 km ZSZ od Bosňan

37 m n. m.

Budičovice – vesnická památková zóna (1995)

Budičovice leží v malebné zvlněné krajině mezi městy Písek a Vodňany. Budičovice se v písemných pramenech poprvé připomínají k roku 1399. Ve středověku vesnice nebo její část mohla být drobným vladyckým statkem. Část příslušela ke hradu Hluboká, kromě toho zde byly tři dvorce v manské závislosti ke hradu Zvíkovu. Bartoloměj ze Švamberka část vsi roku 1590 prodal Čejkovským z Čejkov. Tento díl byl později připojen k Protivínu. Součástí protivínského panství, které drželi od roku 1711 Schwarzenberkové, pak Budičovice setrvaly až do konce feudalismu.

Ve vsi se dochoval pozoruhodný soubor zděné lidové architektury vesměs z doby před polovinou 19. století, jeden z nejvýznamnějších na Vodňansku a Protivínsku. Nejlépe se zachovala severovýchodní strana návsi. Dům čp.1 (dnes Skály 67) je sice datovaný až do roku 1902, podle klasicistní fasády ale vznikl patrně již ve 40. letech 19. století. Na dům navazují mohutné zděné chlévy, s prvky ovlivněnými nepochybně architekturou

schwarzenberských hospodářských staveb. Sousední dům čp. 2 (dnes Skály 109), datovaný 1853, je typickým příkladem klasicistní architektury.

Třetí pozoruhodnou usedlostí na jihovýchodní straně návsi je čp. 3 (dnes Skály 110), datovaný 1837. Naproti stojí patrně poněkud mladší sýpka asi ze 40. let 19. století. Charakteristické pro oblast Vodňanska jsou zvednuté okraje křídel štítu. Obdobné štíty se častěji objevují v oblasti mezi městy Vodňany a Písek. Několik pozoruhodných stavení se dochovalo též na protější jihozápadní straně návsi. Mezi nimi vyniká klasicistní dům čp. 12 (dnes Skály 117).

K hodnotným stavbám patří též velké stodoly a další hospodářské objekty. V horní části návsi je nenáročná neorománská kaplička s věžičkou ve vrcholu štítu. U kapličky se nachází Litinový kříž a památník obětem I. světové války.

V průběhu 2. poloviny 20. století byly některé stavby ve vsi částečně zmodernizovány, naštěstí zde ale nevznikla žádná rušivá novostavba. *Budičovice se tak řadí k bezesporu nejkrásnějším a nejlépe dochovaným jihočeským vesnicím a plným právem byly roku 1995 prohlášeny památkovou zónou.*

Několik pozoruhodných lidových staveb se dochovalo i v obci Skály, která je s Budičovicemi srostlá. Dnes již velmi vzácným příkladem starší roubené zástavby je archaická stodola u čp. 1 a na východní straně návsi stojí krásná dvouštitová usedlost čp. 4 s malebně tvarovaným křídlovým štítem, datovaným 1833. Hodnotný je rovněž dům čp. 32, datovaný 1840.

(Pešta J., 05/2002, str. 53-55)

Krašovice – Čížová

Čížová

Tabulka č. 3 Statistické údaje o obci Čížová

Obec:	Čížová
Poloha:	6km severozápadně od Písku
Místní části:	7 částí: Borečnice, Bošovice, Čížová, Krašovice, Nová Ves, Topělec, Zlivice.
Výměra:	3610 ha
Počet obyvatel:	820
Z toho v produktivním věku:	508

Průměrný věk:	39
Občanská vybavenost:	Pošta: ano
	Škola : ne
	Zdravotnické zařízení: ano
	Obecní policie : ne
	Kanalizace: ne
	Vodovod: ano
	Plynofikace: ano

(<http://www.mesta.obce.cz>, 12.9.06)

Krašovice

kraj Jihočeský, okres Písek, obec Čížová, katastr Krašovice u Čížové

5 km SZ od Písek

403 m n. m.

vesnická památková zóna (1995)

Krašovice leží v mírně zvlněné zemědělské krajině severního Písecka. Krašovice jsou patrně vesnicí vrcholně středověkého původu. První zmínka o vsi ale pochází až z roku 1490. Ve středověku vesnice patřila k píseckému hradu a byla spravována z rychty v blízké Čížové. Čížovský statek byl v letech 1509-47 v zástavním držení města Písku, od roku 1549 pak v soukromých rukou. Roku 1715 byla Čížová spojena se statkem Drhovle, jehož osudy pak Krašovice sdílely až do konce feudalismu.

Ještě v první třetině 19. století ve vsi výrazně převažovala roubená zástavba. K hromadné přestavbě převážně dřevěné vesnice došlo v 50.-60. letech 19. století, v době vrcholného rozkvětu lidové architektury Písecka. Po obvodu návsi si dochovala celá řada zděných usedlostí, vesměs z doby okolo poloviny 19. století.

V ucelené podobě se dochovala usedlost čp. 8 – bývalá hospoda na západní straně návsi. Architektonicky nejnáročnější stavbou ve vsi je dům čp. 17, asi z poloviny 19. století. Na rozdíl od ostatních stavení ve vsi má bohatší štukovou výzdobu.

Hodnotné jsou také některé architektonicky prostší stavby. V usedlosti čp. 1 se dochovala archaicky vyhlížející patrová sýpka. Většinu usedlostí doplňují mohutné stodoly ze druhé poloviny 19. století. Mezi nimi vyniká zejména mohutná klasicistní stodola za domem čp. 5 na jižním okraji vesnice. Prostředí návsi doplňuje kaplička s věžičkou v hřebeni střechy. Na jižním okraji vesnice se dochovala pilířová boží muka.

Ještě v první polovině 20. století vzniklo v Krašovicích několik staveb, které obohatily architektonickou tvářnost vsi (např. vilka čp.5). Ve druhé polovině 20. století vesnice v podstatě stagnovala. Díky tomu si však uchovala prakticky intaktní hmotovou podobu, určenou převážně zástavbou ze druhé poloviny 19. a počátku 20. století. Náves s rybníkem, obklopená usedlostmi s půvabnými štíty, působí neobyčejně příznivým dojmem. Některá průčelí ale byla v minulosti poškozena modernizacemi a v nedávné době naopak někdy až příliš tvrdou obnovou. *Krašovice přes tato dílčí narušení patří bezesporu mezi nejcenější soubory lidové architektury na Písecku a roku 1995 se plným právem staly vesnickou památkovou zónou.*

(Jan Pešta, 03/1999, str. 219-221)

Opravy památek

Opravené průčelí domu čp. 9 v Krašovicích, kde byla též instalována informační deska se stručnou charakteristikou obce a její historii.

V roce 2001-2002 byla provedena celková rekonstrukce kaple sv. Jana Nepomuckého v Krašovicích. Snímky zachycují slavnostní vysvěcení z května 2002 a nově opravený oltář.

Opravená kaple sv. Barbory

Opravený kostel sv. Jakuba

(www.cizova.cz, 27.10.2006)

Květov

Tabulka č. 4 Statistické údaje o obci Květov

Obec:	Květov
Poloha:	7 km jihozápadně od Milevska
Místní části:	1 část: Vůsí.
Výměra:	1574 ha
Počet obyvatel:	125
Z toho v produktivním věku:	63
Průměrný věk:	43
Občanská vybavenost:	Pošta: ne
	Škola : ne
	Zdravotnické zařízení: ne
	Obecní policie : ne
	Kanalizace: ne
	Vodovod: ne
	Plynofikace: ne

(<http://www.mesta.obce.cz>, 12.9.06)

Statek ve stylu jihočeského selského baroka

- kraj Jihočeský, okres Písek, obec Květov, katastr Květov
- 7 km JZZ od Milevska
- 441 m n. m.
- vesnická památková ochrana (1995)

Vesnice Květov leží ve velmi členité lesnaté krajině středního Povltaví. Všeobecně se předpokládá, že vesnice Květov existovala již v předhusitské době jako příslušenství milevského kláštera. Poprvé se ale připomíná až k roku 1460. V 16. století je doložena jako součást panství Zvíkov.

V 17. století se tak Květov stal součástí rozsáhlého eggenberského panství zvíkovsko-orlického, které čítalo celkem 68 vesnic. K Orlíku, v jehož držení se vystřídali Eggenberkové a od roku 1727 Schwarzenberkové, pak Květov patřil až do roku 1850.

Na návsi stojí prostá kaplička s kamenným portálkem a věžičkou ve střeše, datovaná 1862. Na křižovatce se dochoval litinový kříž. Pozoruhodnou památkou, nacházející se na katastru vesnice (ovšem uprostřed obory), je schwarzenberský lovecký zámek Tyrolský dům z roku 1814. K zámku patří dřevěná kaple sv. Huberta.

Květov představuje dodnes dobře dochovaný, přesto však poměrně málo známý soubor jihočeské roubené i zděné lidové architektury. Na severní straně návsi se dochovaly tři pozoruhodné památkově chráněné usedlosti. Všechny tři vznikly po roce 1904, kdy tuto část obce zasáhl zhoubný požár. Nové zděné usedlosti jsou postaveny v soudobém neorenesančním stylu, inspirovaným rovněž tzv. rustikálním barokem.

Ve vsi se kromě roubené sýpky s bedněnou lomenicí, která přežila požár, dochovaly i další příklady starší roubené lidové architektury. Jihovýchodně od návsi stojí mohutný roubený dům a příklady starší zděné zástavby z doby okolo poloviny 19. století lze najít mezi chalupami v samostatné oddělené enklávě na dně rokle východně od jádra vsi.

Většinu historického stavebního fondu vesnice tvoří prosté zděné domy a chalupy s jednoduchými fasádami z doby okolo roku 1900. Charakter vesnice dotvářejí velké zděné stodoly. Dnes již poměrně vzácnou hodnotu představují kamenné ohradní zdi a plaňkové ploty s kamennými sloupky.

Ve druhé polovině 20. století vesnice v odlehlé poloze uprostřed lesů stagnovala. Díky tomu se však zachovala ve značně autentické podobě, bez výraznějších novodobých rušivých stavebních zásahů. Celkový ráz vesnice poněkud poškozují dva bytové domy – jeden naštěstí stranou historického jádra druhý na jeho okraji v areálu hospodářského dvora a bohužel též zemědělský areál na severním okraji historického jádra. Přesto vesnice jako celek (zejména prostor návsi a chalupnická enkláva) působí velmi příznivým a malebným dojmem. *Roku 1995 se Květov stal pro své vysoké architektonické hodnoty vesnickou památkovou zónou.* V 90. letech 20. století byly citlivě obnoveny usedlosti na severní straně návsi.

(Pešta J., 07/1999, str. 234-236)

Na návsi jsou tři domy se štíty ve stylu jihočeského selského baroka, postavené počátkem 20. století. Východně od obce se rozkládá na ploše Květovská obora. V ní stojí Tyrolský dům, lovecká chata v alpském stylu, postavená na počátku 19. století Karlem Schwarzenbergem, vojevůdcem a vítězem nad Napoleonem od Lipska. Uvnitř obory je rovněž chráněný původní bukový porost, nejstarší chráněné území okresu Písek (od r. 1929).

(www.sdruzeni-milevsko.cz, 27.10. 2006)

Putím

Tabulka č. 5 Statistické údaje o obci Putím

Obec:	Putím
Poloha:	5 km jihozápadně od Písku
Místní části:	nemá
Výměra:	1041 ha
Počet obyvatel:	414
Z toho v produktivním věku:	242
Průměrný věk:	43
Občanská vybavenost:	Pošta: ano
	Škola : ne
	Zdravotnické zařízení: ne

	Obecní policie : ne
	Kanalizace: ne
	Vodovod: ano
	Plynofikace: ne

(<http://www.mesta.obce.cz>, 12.9.06)

kraj Jihočeský, okres Písek, obec Putim, katastr Putim

5 km JJZ od Písku

386 m n. m.

vesnická památková zóna (1995)

Putim je vesnicí s velmi starou sídelní tradicí. Podle neověřených zpráv mohla existovat již v 10. století. Roku 1092 daroval kníže Břetislav Putim s kaplí sv. Petra klášteru benediktinů na Ostrově u Davle. Klášter postavil ve 13. století v Putimi farní kostel a nově vysadil vesnici. V době husitských válek se Putimi roku 1420 zmocnilo město Písek. Putim pak trvale patřila písecké městské obci až do roku 1848. Vesnice byla vždy největším a nejvýznamnějším venkovským sídlem v širším okolí.

Nejvýznamnější památkou a dominantou vesnice i okolní krajiny je farní kostel sv. Vavřince, s raně gotickým jádrem z doby okolo roku 1270 je patrně dílem zvíkovsko-písecké královské huti. Kostel je ohrazen kamennou zdí s klenutou brankou. Pod kostelem je památník obětem I.světové války. Za mostem směrem na Ražice stojí výklenková kaplička sv.Anny, u silnice do Písku kaplička sv.Jana Nepomuckého.

Mimořádně hodnotnou památkou je také fara, tradičně považovaná za pozůstatek tvrze. Fara byla přestavována v období pozdní gotiky, renesance a baroka a uchovala si řadu autentických konstrukcí (klenby) a detailů (ostění portálků).

Významnou technickou památkou je klasicistní kamenný most přes Starou Blanici. Dnešní most, údajně z roku 1864, nahradil starší dřevěný, z roku 1837. Památkově chráněný je též nový most přes vlastní řečiště Blanice západně od vsi. Na severozápadním okraji Putimi stojí válcový mlýn. Zajímavé je též velké patrové stavení bývalého pivovaru mezi mostem a mlýny, snad barokního původu, v 19. století upravené na byty. Kromě uvedených dominantních staveb se v Putimi dochoval významný soubor zděné lidové architektury, dosahující v některých případech úctyhodného stáří. Putim, obdobně jako Smrkovice, profitovala z ekonomické prosperity blízkého bohatého královského města (k němuž patřila) a navíc z polohy na významné komunikaci spojující Písek s Bavorovem,

Prachaticemi a dále s Pasovskem. To se odrazilo na nebývalé výstavnosti vesnice již v předbělohorském období.

Nejhodnotnější a také nejznámější lidovou stavbou ve vsi je starobylá renesanční sýpka v usedlosti čp. 15 na západní straně návsi.

Výjimečným dokladem starší rustikálně-barokní architektury z 19. století je chalupa čp. 3, stojící u přístupové komunikace na návěs pod kostelním návrším. Nejhodnotnější stavbou je však dnes již unikátní, konstrukčně i typologicky archaická stodola.

Charakter vesnice doplňuje celá řada prostých tradičních stavení. K památkově hodnotným stavbám patří též velké stodoly a další hospodářské stavby.

V průběhu druhé poloviny 20. století byla vesnice poškozena několika nevhodnými zásahy. Nejhorší dopad měla ohyzdná novostavba hostince v typickém socialistickém stylu, která nenávratně poškodila měřítko severní části návsi. Řada stavení byla znehodnocena modernizacemi fasád. Příznivě se naproti tomu projevil odklon tranzitní dopravy výstavbou obchvatu v dostatečné vzdálenosti od vesnice, a tím i její celkové zklidnění.

Putim dodnes představuje velmi hodnotný soubor lidové architektury. Zejména jižní část návsi se starobylou usedlostí čp. 15. Půvabná je také rozsáhlá chalupnická čtvrť, vroubená mohutnými kamennými stodolami. Památkové hodnoty vesnice jsou ještě umocněny dominantními stavbami kostela a fary v krásné poloze s výhledy na směrem k Šumavě. *V Putim byla pro své nesporné kvality roku 1995 zařazena mezi vesnické památkové zóny.*

(Pešta J., 05/2002, str.377-380)

Putim je jednou z nejznámějších jihočeských obcí. Proslavila se zejména díky románu Jaroslava Haška o dobrém vojáku Švejkovi a lidové písni "Když jsem já šel tou Putimskou branou". K popularitě vsi přispěl i J. Š. Baar svým románem "Jan Cimburá". V obci stojí pozdně **gotická fara**. **Raně gotický kostel svatého Vavřince** pochází z druhé poloviny 13. století.

Řada domů v Putimi vznikla v období **pozdního lidového baroka**. Upomínkou na období rozvoje lidové architektury jsou barokní štíty na několika usedlostech.

Mezi památkově chráněné objekty v jádru obce patří zejména následující památky:

Kostel sv. Vavřince

Kaplička sv. Jana

Venkovská usedlost čp. 3

Venkovská usedlost čp. 15 Silniční mosty přes Blanici.

KOSTEL SVATÉHO VAVŘINCE

Kostel byl vystavěn v době, kdy obec patřila klášteru. **Je to nejstarší sakrální stavba v okolí.** Jeho zvláštností jsou dvě lodě. Jižní loď ze 13. století sloužila katolíkům a severní přistavěná ve 14.století, utrakvistům. Obě lodě byly původně odděleny zdí a každá měla zvláštní vchod.

Kostel sv. Vavřince

Hlavní barokní oltář pochází ze 17. století. Patronátní právo ke zdejšímu kostelu měl přímo český král, který je také dvakrát uváděn při presentacích nových farářů na zdejší faře – ještě za života Karla IV jej zastoupil r. 1374 syn Václav. Královské patronátní právo se však rozplynulo za husitských válek, kdy se putimská fara přeměnila v utrakvistickou. Na hřbitově rozkládajícím se kolem kostela můžeme nalézt hrob sedláka **Jana Cimbury**, známého ze stejnojmenného románu J.Š.Baara a hrob faráře Josefa Baara.

Zde žil Jan Cimbura
(náves)

Hrob Jana Cimbury (hřbitov u kostela sv. Vavřince)

Mezi historické památky patří dvě kapličky. První je barokní **kaplička sv. Anny** z r. 1818, která se nalézá u Baarovy školy.

Kaplička sv. Anny

Původně byla dřevěná a váže se k ní pověst. V těchto místech na konci vsi se scházel zamilovaný pár, ale rodiče z důvodu rozdílného náboženství jim bránili v lásce. Nakonec

se tito mladí lidé přece dostali a na památku té události nechali v těchto místech vystavět kapličku. Starali se o ní pak všechny následující generace tohoto rodu až do čtyřicátých let dvacátého století.

Druhá **kaplička sv. Jana Nepomuckého** se nalézá mezi kamenným a železným mostem.

Kaplička sv. Jana Nepomuckého (památkově chráněno)

Původně byla také dřevěná a stála na místě dnešního železného mostu, tehdy ještě dřevěné lávky. Protože časté povodně poškozovaly lávku i kapličku, v r. 1819 byla postavena kaplička nová, zděná, blíže k obci. O povodni v r. 2002 byla zatopena po střechu a v r. 2003 byla opravena. Finanční prostředky věnovala Nadace Dagmar Havlové, která se zúčastnila v srpnu r. 2003 jejího slavnostního znovuotevření.

Putimská fara je vzácná stavební památka. V těchto místech byly při archeologickém průzkumu objeveny pozůstatky dřevěných staveb starého dvorce a pohřebiště z 11. – 12. století.

Putimská fara

Některé hroby byly vybaveny šperky: bronzovými záušnicemi, stříbrem platovanými, skleněnými korálky a prsteny. Ve druhé polovině 13. století tyto stavby zničil požár a následně ve 14. století začalo vznikat nejstarší gotické kamenné jádro dnešní fary. Bylo vybaveno kvalitní reliéfní dlažbou zdobených dlaždic a pecí. Zajímavý byl nález dlaždice s motivem dvouocasého lva, který se nalézá též v rytířském sále píseckého hradu a jenž ukazuje na objekt nemalého významu. Dalšími nálezy byly úlomky keramiky, které vytvořily ucelený soubor ukázky vývoje hrnčířství v 12. a 13. století a jsou zároveň srovnávacím materiálem pro studium tohoto období v celých Čechách.

Venkovská usedlost čp. 15 (náves)

Větrací otvor špýcharu

Malované okno

Usedlost čp. 15 s památkově chráněným špýcharem

Kamenný kříž před usedlostí

Venkovská usedlost čp. 3 (u kostela)

Ukázka selského baroka – památkově chráněno

**Železný most přes Blanici –
památkově chráněn**

<http://www.putim.cz>, 12.9.2006

**Kamenný most přes náhon -
památkově chráněn**

Smrkovice – Písek

Písek

Tabulka č. 6 Statistické údaje o městě Písek

Město	Písek
Poloha:	na břehu řeky Otavy
Místní části:	3 části: Smrkovice, Semice, Nový

	Dvůr
Výměra:	6322 ha
Počet obyvatel:	29878
Z toho v produktivním věku:	18406
Průměrný věk:	37
Občanská vybavenost:	Pošta: ano
	Škola :ano
	Zdravotnické zařízení: ano
	Obecní policie : ano
	Kanalizace: ano
	Vodovod: ano
	Plynofikace:ano

(<http://www.mesta.obce.cz>, 12.9.06)

Smrkovice jsou částí města Písku, leží asi 3 km jižně od Písku a jsou členem Dobrovolného svazku obcí mezi Vltavou a Otavou.

Ve vsi je soukromá uměleckoprůmyslová střední škola.

(<http://municipal.cz/vltavaotava/smrkovice>, 2. 4. 07)

Jihočeský kraj, okres Písek, obec Písek, katastr Smrkovice

3 km J od Písku

379 m n. m.

vesnická památková zóna (1995)

Smrkovice se rozkládají v mírně zvlněné, částečně již urbanizované krajině při jižním okraji města Písku.

Smrkovice se poprvé připomínají již k roku 1253. Tehdy král Václav I. Potvrdil vesnici pražskému špitálu u sv. Františka (křižovníkům). Snad již v průběhu 14. století (nejdéle po husitských válkách) Smrkovice získalo blízké královské město Písek. V lese jihovýchodně od vsi je neznámé středověké tvrziště, o němž se nedochovaly žádné zprávy. Písecké městské obci pak Smrkovice patřily až do roku 1848.

Obdobně jako v případě jiných vesnic, které byly v držení významných a bohatých královských měst (Putim, Rožnov, nebo vesnice v okolí Plzně), nacházíme i ve Smrkovicích doklady velmi starobylé zděné architektury.

Nejvýznamnější památkou lidové architektury ve vsi je usedlost čp. 23 na jižní straně návsi. Zdejší masivní, trojpodlažní sýpka se střílnovitými otvory neunikla pozornosti

starších badatelů, kteří předpokládali její značné stáří. Na počátku 90. let 20. století také došlo k nálezu unikátní zdobené fasády, pozdně středověkého charakteru, která pochází z roku 1646. Návesní průčelí doplňuje rytá výzdoba, motiv betlémské hvězdy a dvojice naivně provedených lidských postav (snad dětskou rukou). Staršího původu může být také sýpka v severozápadním rohu návsi.

Kromě usedlosti čp. 23, která patří mezi nejvýznamnější památky lidové architektury na Písecku, se ve vsi dochovalo několik mladších stavení.

Zejména v západní části návsi se dochovalo několik uzavřených usedlostí. K památkově hodnotným stavbám patří i velké stodoly, dochované u většiny usedlostí. Na návsi stojí nenáročná kaplička se zvoničkou a památník obětem I. světové války, při jižní straně návsi je vysoký železný kříž. U záhumenní cesty v jižní části vsi stojí budova školy.

V průběhu druhé poloviny 20. století byla hodnotná zástavba vesnice částečně narušena modernizacemi. Bohužel v těsném sousedství Smrkovic byla postavena písecká teplárna, která zcela znehodnotila výhledy ze svažité návsi do prostoru písecké kotliny. *Navzdory uvedeným zásahům si ale Smrkovice dodnes uchovaly nemalé architektonické i urbanistické hodnoty a od roku 1995 jsou vesnickou památkovou zónou.*

(Pešta J., 05/2002, str.416-417)

Tukleky – Oslov

Oslov

Tabulka č. 7 Statistické údaje o obci Oslov

Obec	Oslov
Poloha:	Na sever od Zvíkovského Podhradí
Místní části:	2 části: Svatá Anna, Tukleky
Výměra:	1937 ha
Počet obyvatel:	318
Z toho v produktivním věku:	136

Průměrný věk:	44
Občanská vybavenost:	Pošta: ano
	Škola : ne
	Zdravotnické zařízení: ne
	Obecní policie : ne
	Kanalizace: ano
	Vodovod: ano
	Plynofikace: ne

(<http://www.mesta.obce.cz>, 12.9.06)

Tukleky

- kraj Jihočeský, okres Písek, obec Oslov, katastr Tukleky u Oslova
- 9 km SSV od Písku
- 415 m n. m.
- 318 obyvatel
- vesnická památková zóna (1995)

Vesnice Tukleky leží na okraji ploché pláně, sevřené ze západu a z východu lesnatými údolími Otavy a Vltavy, částečně ovšem zatopených hladinou údolní nádrže Orlík. Asi 6 km severně od vesnice je nad soutokem obou řek hrad Zvíkov.

Tukleky jsou sídlem raně středověkého původu. Poprvé se připomínají roku 1268 – tehdy byly (stejně jako sousední Oslov) majetkem pražského biskupství, spravovaným z Týna nad Vltavou. Již roku 1323 se ovšem vesnice připomíná jako příslušenství blízkého hradu Zvíkova. Ke Zvíkovu pak vesnice patřila až do roku 1612, kdy byla při dělení zvíkovského statku mezi Jiřího Ehrenreicha ze Švamberka a Jana Jiřího ze Švamberka připojena k blízkému Červenému Újezdcí. Druhý díl patřil ke statku Brloh. Roku 1663 byl statek Červený Újezdec včetně Tuklek připojen k panství Orlík a Zvíkov.

Zcela ojedinělou památkou je areál usedlosti čp. 4, situované v krátké uličce stranou návsi. Usedlost vznikla druhotným rozdělením původně velkého dvora či usedlosti. Jedná se o mohutnou patrovou klasicistní stavbu z doby mezi léty 1830-50, která se dochovala v neobyčejně intaktní podobě, v podstatě nenarušená mladšími úpravami. Římsa pod střechou je nad okny patra proložená dvojicí oblouků (což je prvek poměrně obvyklý v klasicistním lidovém stavitelství Písecka).

V usedlosti čp. 18 na východní straně návsi se dochovala pozoruhodná archaická patrová sýpka, snad již z 18. století. Několik dalších v jádru klasicistních staveb pochází pravděpodobně již z doby před polovinou 19. století.

Bohatě je však zastoupena zejména zástavba ze druhé poloviny 19. a počátku 20. století, pro niž je typické mísení dozrívajícího klasicismu a současných neoslohů, zejména neorenesance a později i secese. Z běžné místní architektonické produkce se vymyká dům čp. 19 na východní straně návsi, který je neorenesanční. Také domy čp. 9,14,18,38 a kovárna pocházejí ze druhé poloviny 19. století a částečně si uchovaly nenáročnou štukovou výzdobu. Ke konci 19. století vznikla na návsi neorománská kaplička s věžičkou. Před kapličkou stojí litinový gotizující kříž, na návsi je památník obětem I. světové války.

Ještě na počátku 20. století se ve vsi stavěly v podstatě tradiční stavby (např. výměňk usedlosti čp. 16 z roku 1928). Ve druhé polovině 20. století byl jihozápadně od vsi postaven zemědělský areál, řadu domů v historickém jádru bohužel poškodily modernizace. *Přes uvedené zásahy si vesnice uchovala velmi vysoké památkové kvality i celkově příznivý vzhled a roku 1995 byla prohlášena vesnickou památkovou zónou.*

(Pešta J., 10/1997, str. 465-466)

Varvažov

Tabulka č. 9 Statistické údaje o obci Varvažov

Obec	Varvažov
Poloha:	20 km severně od Písku
Místní části:	2 části: U Mostu a Varvažovská Paseka
Výměra:	2514 ha
Počet obyvatel:	175
Z toho v produktivním věku:	55
Průměrný věk:	48
Občanská vybavenost:	Pošta: ne
	Škola : ne
	Zdravotnické zařízení: ano
	Obecní policie : ne
	Kanalizace: ne
	Vodovod: ne
	Plynofikace: ne

(<http://www.mesta.obce.cz>, 12.9.06)

Obec Varvažov leží 20 kilometrů severně od Písku, 5 km západně od hradu Zvíkova a patří k obcím s nejlépe dochovanou lidovou architekturou. Proto byl v roce 1995 vyhlášen památkovou zónou. Historii Varvažova lze rozdělit do dvou významných etap. Ta první je spojena s řádem maltézských rytířů (Johanitů), který vlastnil Varvažov a okolí téměř 800 let, ta druhá s rodem Schwarzenberků, kteří Varvažov koupili v roce 1847 a vlastnili do roku 1948. Po roce 1989 byl rodu majetek vrácen v restituci.

Celková výměra obce je 2514 ha, z toho největší část zaujímají lesy (1657 ha). Varvažov je členem Dobrovolného svazku obcí severního Písecka.

Varvažov býval významným sídlem, jak je patrné z historie. Postupně však zaznamenává úbytek stálého obyvatelstva a v současné době zde trvale žije kolem 177 obyvatel. Děti dojíždějí do školy do Čimelic nebo Mirotic, dospělí pracují v lese, v zemědělství a v okolních městech. Varvažov však prochází další historickou proměnou. Bývalé selské objekty přecházejí do rukou chalupářů a po vyhlášení Varvažova památkovou zónou, musí být opravy a rekonstrukce prováděny citlivě a pod dohledem památkářů. Díky filmařům, kteří si obec vyhlédli k natočení filmu "Je třeba zabít Sekala" byla upravena celá centrální část obce. V této souvislosti urychlil své rozhodnutí Karel Schwarzenberk a nechal opravit po léta chátrající varvažovský zámek, který mu byl v rámci restitucí vrácen. *Varvažov je přihlášen do programu obnovy venkova a představitelé obce věří v jeho postupnou revitalizaci. Přestože počet stálých obyvatel Varvažova klesá, o to více jej vyhledávají turisté. Zachovaná lidová architektura, významné historické památky, půvab okolní krajiny, krásné lesy a bezprostřední blízkost Orlické přehradní nádrže vytvářejí ideální podmínky pro poznávání i odpočinek. V katastru obce se nacházejí rekreační zařízení se širokou nabídkou služeb.*

Písecko se řadí mezi regiony s nejlépe dochovanou lidovou architekturou. Varvažov patří v tomto směru k nejcennějším a nejzachovalejším obcím.

Varvažovský zámek

Mlýn v údolí říčky Skalice

Raněgotický kostel sv. Kateřiny

Roubenka

(<http://mesta.obce.cz/varvazov>, 27.10.2006)

- kraj Jihočeský, okres Písek, obec Varvažov, katastr Varvažov
- 14 km S od Písku, 11,5 km JZ od Mirovic
- 426 m n. m.
- vesnická památková zóna

Vesnice Varvažov leží v malebné lesnaté, mírně zvlněné krajině středního Povltaví. Varvažov se v písemných pramenech objevuje již roku 1254 jako majetek řádu sv. Jana Jruzálského (johanitů). Vesnice patřila řádu prakticky po celou dobu známé historie. Ve středověku zde měl řád svůj dvorec s kostelíkem, na jehož místě později vznikly tvrz a zámek. V církevních rukou vesnice zůstala v podstatě nepřetržitě až do roku 1847, kdy ji koupil kníže Schwarzenberk a připojil k čimelickému (později orlickému) panství.

Nejstarší památkou ve Varvažově je nevelký kostelík sv. Kateřiny. V presbyteriu se dochovala žebrová klenba ze druhé poloviny 13. století. Je pravděpodobně dílem téže huti, která pracovala na blízkém královském hradě Zvíkov. Kostelík byl rozšířen kolem roku 1600 a barokně upraven roku 1718. Ke kostelu přiléhá na západní straně přízemní barokní budova tzv kaplanky s mansardovou střechou.

Dnešní hlavní zámecká budova (letní rezidence johanitů) je pozdně barokní patrová stavba. Byla postavena patrně v letech 1762-68. Za tímto objektem se ukrývá velmi složitý komplex budov starého zámku a hospodářského dvora. Starý zámek obsahuje zbytky středověké, renesančně přestavěné tvrze (přestavba proběhla v letech 1613-16). Roku 1896 nechali Schwarzenberkové zámek upravit na školu.

K zámku patřil též pivovar. Na komplex zámku a dvora navazovala rozsáhlá barokní zahrada, obehnaná kamennou zdí (dnes z větší části poničená).

Ve vsi i v jejím nejbližším okolí se dochovalo také několik příkladů drobné sakrální architektury. Před kostelíkem stojí jednoduchý kříž z roku 1865, při severní záhumenní cestě je empírová výklenková kaplička. Další výklenková kaplička stojí u silnice, spojující

obě části vsi. Na hřbitově při severovýchodním okraji vesnice stojí moderní kaple asi z 20. let 20. století. V části „U Mostu“ stojí půvabná kaplička z roku 1893. Přímo na mostě je barokní výklenková kaplička sv. Jana Nepomuckého.

Kromě těchto nejvýznamnějších památek se ve vsi zachoval pozoruhodný soubor lidových staveb. Varvažov leží v národopisné oblasti Čimelicka, pro kterou je (stejně jako pro celé území mezi Příbramí a Pískem) typická zděná, jednotně působící architektura klasicistních forem.

Jednotnou klasicistní podobu si uchovala usedlost čp. 3 na jižní straně návsi (dům, sýpka a stodola), dále usedlost čp.13 na severní straně návsi (dům a brána datovaná 1861), dům čp. 18 s napojenou bránou v severozápadním rohu návsi a chalupa čp.106 jižně od zámku. Velmi zajímavý je atypický dům čp.8 z doby okolo poloviny 19. století.

Zajímavý je také patrový dům čp. 17 na severní straně návsi s napojenou sýpkou a klenutou bránou, který pochází z doby okolo poloviny 19. století. V neporušené podobě včetně řady zajímavých řemeslných detailů se dochovalo stavení s krámkem v severní části vesnice asi z 50. let 19. století.

Mimořádně hodnotnou památkou lidové architektury je půvabná, podélně orientovaná sýpka v usedlosti na východní straně návsi. Sýpka je snad staršího původu, přestavěná asi ve 30.-50. letech 19. století. Nasýpku navazuje ohradní zeď s klenutou bránou a přistavěnou drobnou výklenkovou kapličkou.

Silná tradice klasicistní architektury přežívala v okolí Orlíku a Čimelic velice dlouho, po celou druhou polovinu 19. století. Ještě v prvních desetiletích 20. století se zde ojediněle setkáme s domy klasicistních forem. Nejvýznamnějším příkladem této poklasicistní zástavby je usedlost čp.7 v jižní části východní strany návsi. Tuto usedlost tvoří dům a shodně řešený výměnek, pocházející asi z přelomu 19. a 20. století. Vzadu ve dvoře se dochovala hodnotná roubená stodola, jedna ze dvou posledních ve Varvažově. Ze druhé poloviny 19. století pochází také poklasicistní chalupa čp.5, domy čp. 10 a 11 (dnes hostinec) a stodoly v usedlostech čp.13 a 17.

Zcela odlišný charakter má rozptýlená zástavba samostatné západní části vesnice, zvané „U Mostu“. Zde se dochovalo několik velice hodnotných roubených staveb, které patří ke staršímu časovému horizontu lidové architektury Písecka. Mezi nimi vyniká zejména jedinečně zachovaná chalupa čp. 120. Zadní část domu byla přezděna asi na konci 19. století. Ve světnici se dosud zachovala kachlová kamna i pec. Datovat tuto pozoruhodnou stavbu je velmi obtížné. Podle analogií z některých okolních vesnic jde o doklad obydlí

sociálně nejslabší vrstvy obyvatel, pravděpodobně až z poslední čtvrtiny 18. století nebo počátku 19. století.

Podobných roubených chalup se v oddělené západní části vsi dochovalo více.

Rovněž v západní části vsi stojí několik v jádru klasicistních a pozdně klasicistních stavení (např. dům čp. 43 z roku 1863). Zajímavou a mimořádně hodnotnou památkou je klasicistní mlýn čp. 55 západně od vsi v romantickém skalnatém údolí Skalice. Hlavní stavení mlýna je částečně patrové, z doby po polovině 19. století. Zadní část byla upravená ve 20. letech 20. století.

Obě historické části vesnice (náves okolo zámku a část „U Mostu“) naštěstí nebyly výrazně poškozeny novodobým vývojem. Ve druhé polovině 20. století vzniklo několik rodinných domků na severním okraji vesnice a v části „U Mostu“, ty ovšem naštěstí výrazněji nenarušily celkový ráz vsi. K největším ztrátám z období socialismu patřila likvidace domu a brány usedlosti čp.16 na severní straně návsi a celková devastace hospodářského dvora a částečně i zámku. Několik průčelí bylo zasaženo modernizacemi.

Přesto se celý Varvažov dochoval v neobyčejně intaktní podobě a patří dodnes mezi památkově nejvýznamnější venkovská sídla v jižních Čechách. Kromě mimořádně hodnotného zámeckého areálu s kostelem představuje varvažovská náves s klasicistní a pozdně klasicistní zástavbou ojediněle kvalitní a působivý urbanistický prostor. Západní část vesnice zvaná „U Mostu“, vyniká jako soubor roubené architektury. Pro své jedinečné kvality se jádro vesnice se zámkem stalo roku 1995 plným právem vesnickou památkovou zónou. Lze jen litovat, že se plošná ochrana nevztahuje také na oddělenou západní část vsi. (Pešta J., 12/1998, str. 469-473)

Zahrádka- Kostelec nad Vltavou

Kostelec nad Vltavou

Tabulka č. 10 Statistické údaje o obci Kostelec nad Vltavou

Obec	Kostelec nad Vltavou
Poloha:	12 km severozápadně od Milevska
Místní části:	3 části: Příleпов, Sobědraž, Zahrádka
Výměra:	3281 ha
Počet obyvatel:	421
Z toho v produktivním věku:	224
Průměrný věk:	40

Občanská vybavenost:	Pošta: ano
	Škola : ne
	Zdravotnické zařízení: ne
	Obecní policie : ne
	Kanalizace: ne
	Vodovod: ano
	Plynofikace: ne

(<http://www.mesta.obce.cz>, 12.9.06)

- kraj Jihočeský, okres Písek, obec Kostelec nad Vltavou, katastr Zahrádka u Kovářova
- 10,5 km ZSZ od Milevska
- 452 m n. m.
- vesnická památková zóna (1995)

Vesnice Zahrádka leží na relativně ploché pláni vysoko nad údolím Vltavy. Zahrádka je poprvé uváděna roku 1395. Vesnice tehdy patřila břevnovskému benediktinskému klášteru. Klášterní panství zaniklo za husitských válek. Císař Zikmund jej pak zastavil Zmrzlíkům ze Svojšína, čímž se bývalé benediktinské statky dostaly k Orlíku. V držení orlického panství, od roku 1534 již definitivně v soukromých rukou zůstaly. K rozsáhlému orlickému panství Zahrádka patřila až do roku 1848.

Ve vsi se dochovalo několik pozoruhodných zděných usedlostí, které se vymykají běžné místní stavební produkci. Nejvýznamnější památkou je areál usedlosti situované na okraji svahu nad roklí potoka ve střední části vsi. Obytné stavení je neobyčejně mohutná stavba, kterou lze datovat do druhé čtvrtiny 19. století. Na dům navazuje ohradní zeď s krásnou bránou lemovanou polosloupky. Brána je pravděpodobně o něco starší než dům, snad z první třetiny 19. století. Naproti domu stojí drobné hospodářské stavení.

Podobný (v podstatě ještě pozdně barokní) charakter má také brána do dvora sousední usedlosti. Dům usedlosti v dnešní podobě pochází až z roku 1939. Obdobná brána se dochovala také v usedlosti stojící na skalnaté výspě na protější straně potoka. Velmi hodnotná je též klasicistní sýpka v téže usedlosti.

Cenný je rovněž soubor klasicistních staveb (např. dům, datovaný již do roku 1820). V řadě usedlostí stojí velké stodoly. Příkladem starší generace hospodářských staveb je stodůlka u chalupy na dně rokle. Uprostřed návsi stojí neorománská kaplička, datovaná 1872.

Ve 20. století Zahrádka stagnovala. V posledních desetiletích bylo na okraji vsi postaveno několik nepříliš zdařilých rekreačních objektů. Vlastní zástavba vesnice však naštěstí nebyla výrazněji narušena modernizacemi, ani jinými novodobými nevhodnými zásahy. *Zahrádka se tak dochovala jako ucelený, velmi půvabný soubor zděné lidové architektury. Zahrádka je od roku 1995 vesnickou památkovou zónou.*

(Pešta J., 04/1999, str.512-513)

Vesnice Zahrádka leží 1 km jihovýchodně od Kostelce nad Vltavou. V Zahrádce byla vyhlášena památková ochranná zóna. Vesnice Zahrádka je pro množství dochovaných lidových staveb častým cílem filmařů.

◀ **Statek čp. 6**, bohatá profilace štítové zdi, obrácené k severu, vpravo klenutá brána s nikou

Sousedící **statek čp. 5**, kde se dochovala původní klenutá brána s nikou, obrácená k východu. ▶

◀ **Kaple se zvoníčkou** na návsi. Vlevo od vchodových dveří stojí profilovaný pískovcový sloup.

(www.kostelecnadvltavou.cz, 27.10.2006)

Žebrákov - Kovářov

Kovářov

Tabulka č. 11 Statistické údaje o obci Kovářov

Obec	Kovářov
------	---------

Poloha:	10 km severozápadně od Milevska
Místní části:	17částí: Březí, Dobrá Voda, Hostín, Chrást, Kotýřina, Lašovice, Onen Svět, Předbořice, Radvánov, Řenkov, Vepice, Vesec, Vladyčín, Zahořany, Záluží, Žebrákov
Výměra:	5043 ha
Počet obyvatel:	1482
Z toho v produktivním věku :	891
Průměrný věk:	39
Občanská vybavenost:	Pošta: ano
	Škola : ano
	Zdravotnické zařízení: ano
	Obecní policie : ano
	Kanalizace: ne
	Vodovod: ano
	Plynofikace: ne

(<http://www.mesta.obce.cz>, 12.9.06)

Zajímavé lokality Kovářovska spojuje naučná stezka. Množství stavebních památek, zvláště drobné církevní architektury (kapličky, boží muka, kříže) a hustá síť silnic a cest činí Kovářovsko ideálním místem pro cykloturistiku.

(www.kovarov.cz, 2.4.07)

Žebrákov

- kraj Jihočeský, okres Písek, obec Kovářov (vesnice České Republiky r.2004), katastr Žebrákov u Zahořan
- 13,5 km SZ od Milevska, 9 km ZJZ od Petrovic
- 436 m n. m.
- vesnická památková zóna (1995)

Vesnička Žebrákov leží ve zvlněné krajině středního Povltaví. Žebrákov se poprvé připomíná roku 1395. Patrně někdy v 16. století se vesnice stala trvalou součástí panství Orlík.

Žebrákov představuje poměrně významný soubor lidové architektury, roubené i zděné, charakteristické pro širokou oblast středního Povltaví. Nejvýznamnější památkou lidové architektury v Žebrákově a jednou z nejvýznamnějších v širokém regionu je areál

usedlosti čp. 1 ve střední části vsi naproti kapličce. Celá usedlost se dochovala ve vysokém stupni autenticity, včetně řady konstrukčních prvků a detailů. Podle řady detailů můžeme usuzovat, že vznikla patrně někdy v době okolo poloviny 19. století přezděním starší roubené stavby. Na dům navazují zděné chlévy. Na západní straně dvora stojí pozoruhodné pozdně klasicistní hospodářské stavení asi z počátku druhé poloviny 19. století.

Dům sousední usedlosti čp. 2 byl v roce 1955 nahrazen novostavbou. Dokladem starší zástavby usedlosti jsou starší zděné chlévy asi z počátku 20. století.

Příkladem chudého roubeného stavení asi z konce 18. nebo počátku 19. století je drobná trojdílná chalupa čp. 12 v západní části vsi. Chalupa byla již výrazněji upravena pro rekreační účely. Novější, výrazově prostou zděnou architekturu z konce 19. a první třetiny 20. století zastupuje především usedlost čp. 3 u potoka ve východní části vsi a dále několik drobnějších domků a chalup a hospodářských staveb. Prostředí jádra vsi doplňuje neorománská kaplička se štíhlou věžičkou v průčelí, datovaná 1904.

V průběhu druhé poloviny 20. století vznikla u silnice při západním okraji vsi chatová kolonie. Jádro vesničky ale naštěstí nebylo s výjimkou dílčích modernizací poškozeno novodobou stavební činností a uchovalo si v podstatě nenarušenou podobu drobného vesnického sídla v oblasti středního Povltaví. Z památkového hlediska je nejvýznamnější samozřejmě areál jedinečně dochované usedlosti čp. 1. *Žebrákov je od roku 1995 vesnickou památkovou zónou.*

(Pešta J., 04/2000, str.535-536)

Snad nejzajímavější je polozděná a poloroubená chalupa z roku 1779 čp. 2.

Žebrákov slouží hlavně k rekreaci. V centru osady můžeme obdivovat lidovou roubenou architekturu.

(www.kovarov.cz, 2.4.07)

4. 2. Zpracování dotazníků pro obyvatele vesnických památkových zón

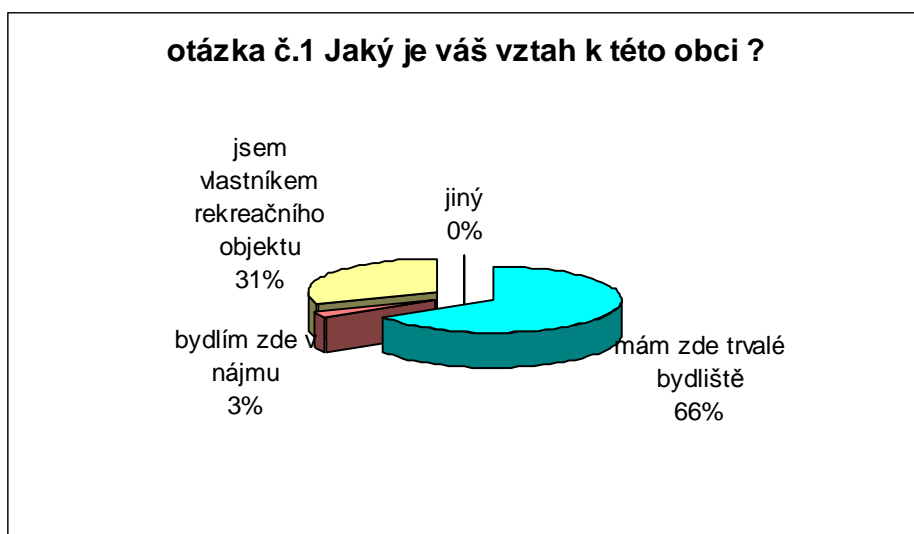
Tabulka č. 12 : Socio-demografické údaje vybraného souboru obyvatel
(110 dotazovaných obyvatel)

		procenta	respondenti
pohlaví	muž	48	53
	žena	52	57
věk	do 17 let	4	4
	18 - 25	12	13
	26 -35	25	28
	36 - 45	26	29
	46 - 55	20	22
	56 a více	13	14
	vzdělání	základní/vyučen	50
střední		38	42
vysokoškolské		12	13
kde pracuji (pouze trvalí obyvatelé)	v místě bydliště	18	20
	dojíždím za prací	20	22
	nepracuji	31	34
zaměstnání	samostatně podnikám v zemědělství nebo lesním hospodářství	4	4
	samostatně podnikám v jiném oboru	2	2
	zaměstnanec u soukromé firmy v oboru zemědělství a lesnictví	8	9
	zaměstnanec u soukromé firmy v jiném oboru	15	17
	zaměstnanec ve státní nebo veřejné organizaci	4	4
	podnikatel v zemědělství nebo lesnictví, který zaměstnává další pracovníky	4	4
	podnikatel v jiném oboru, který zaměstnává další pracovníky	0	0
	důchodce	13	14
	studující	11	12
nezaměstnaný	5	5	
	mateřská dovolená, v domácnosti	5	5

Otázka č. 1 Jaký je Váš vztah k této obci ?

Ze sociologického průzkumu mezi občany vesnických památkových zón vyplývá, že 66% zde má trvalé bydliště, 31% vlastní rekreační objekt a 3% zde bydlí v nájmu. Jiný vztah k obci nikdo nemá.

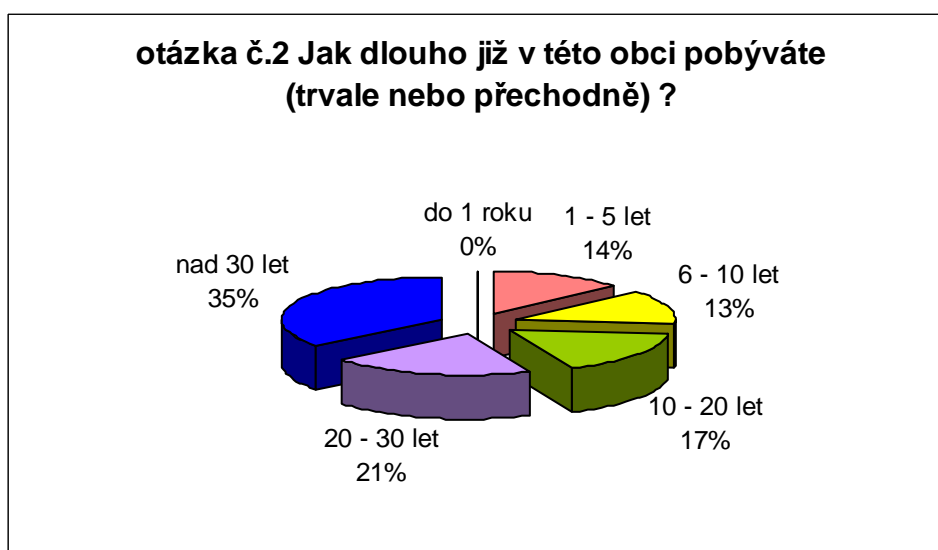
Graf č. 1

Otázka č. 2 Jak dlouho již v této obci pobýváte (trvale nebo přechodně) ?

Ze sociologického průzkumu vyplývá, že nejvíce lidí zde bydlí nad 30 let pak 20-30 let, nejméně lidí zde bydlí 6-10 let a 1-5 let. Nikdo zde nepobývá do 1 roku.

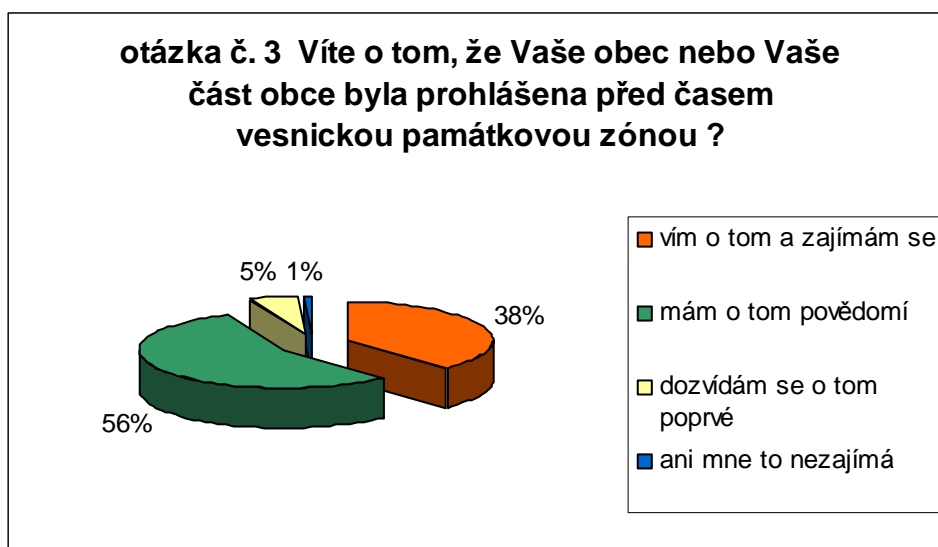
Graf č. 2

Otázka č. 3 Víte o tom, že Vaše obec nebo Vaše část obce byla prohlášena před časem vesnickou památkovou zónou ?

Ze sociologického průzkumu vyplývá, že většina občanů ví o tom, že je jejich obec prohlášena vesnickou památkovou zónou. 56% odpovědělo, že o tom má povědomí, 38% o tom ví a zajímá se, 5% se o tom dozvídá poprvé a pouze 1% lidí odpovědělo ani mne to nezajímá. Tedy 94% lidí ví o tom, že je jejich obec prohlášena vesnickou památkovou zónou a pouhých 6% o tom neví nebo se o to nezajímá.

Graf č. 3

Otázka č. 4 Máte představu jaké výhody to Vaší obci přináší ?

Na otázku jaké výhody památková ochrana jejich obci přináší odpovědělo nejvíce dotazovaných, 42% „vím a jako příklad uvedu“. Většinou uváděli: zachování původní vesnické architektury a rázu obce, dotace pro vlastníky památek, zájem turistů. 41% odpovědělo, že neví a 17% „tuším, ale nevím nic konkrétního“.

Graf č. 4

Otázka č. 5 Máte představu jaké nevýhody to vaší obci přináší ?

Na otázku jaké nevýhody památková ochrana obci přináší odpovědělo nejvíce dotazovaných, 66% „nevím“, 23% „vím, jako příklad uvedu“. Většinou uváděli: náročná administrativa, vysoká finanční náročnost, problémy při jednání s památkáři, někdy přehnané nároky ze strany památkářů. A 11% lidí odpovědělo na otázku jaké nevýhody památková ochrana jejich obci přináší „tuším, ale nevím nic konkrétního“.

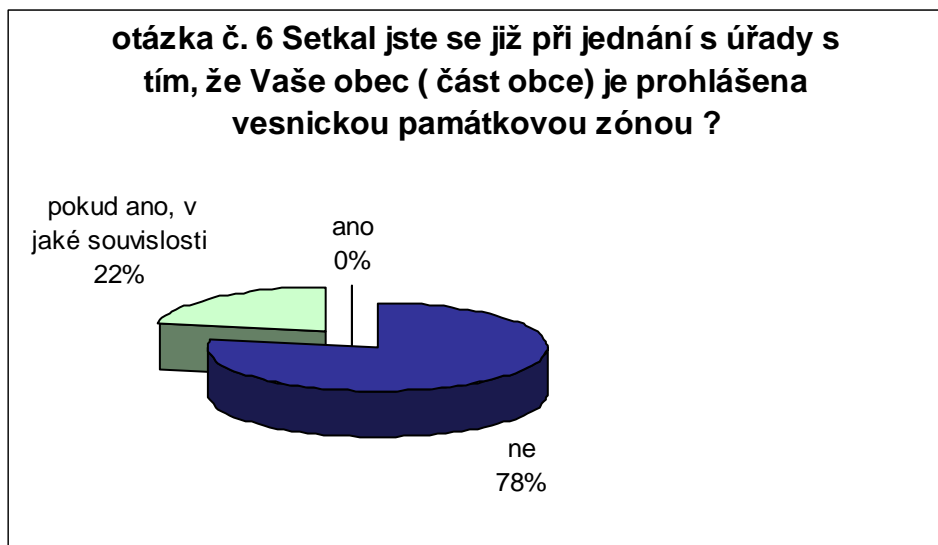
Graf č. 5

Otázka č. 6 Setkal jste se již při jednání s úřady s tím, že Vaše obec (část obce) je prohlášena vesnickou památkovou zónou ?

Většina dotazovaných, 78% lidí se nesetkalo při jednání s úřady s tím, že je obec prohlášena památkovou zónou a 22% se s tím setkalo např. při jednání s památkovým úřadem nebo se stavebním úřadem při různých rekonstrukcích a opravách domů (střech, fasády, atd.).

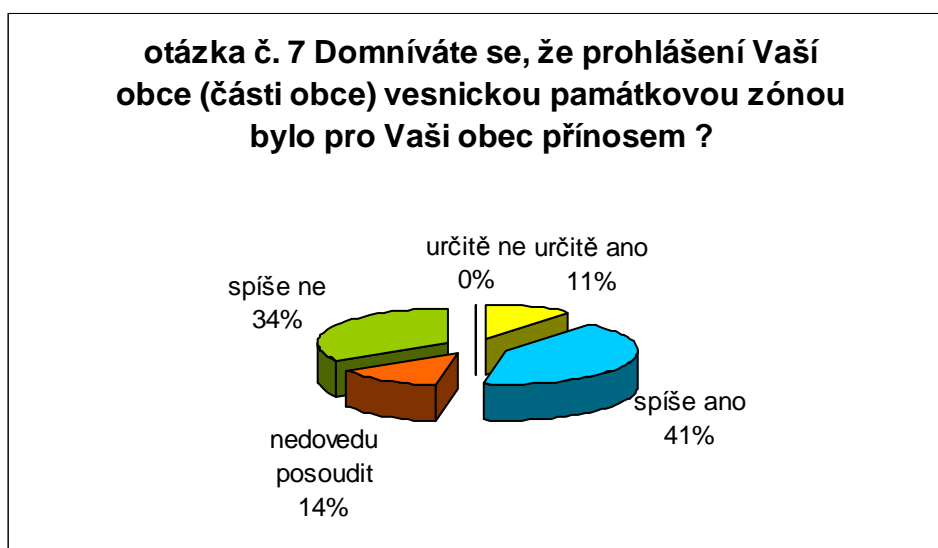
Graf č. 6

Otázka č. 7 Domníváte se, že prohlášení Vaší obce (části obce) vesnickou památkovou zónou bylo pro Vaši obec přínosem ?

41% lidí na otázku, zda bylo prohlášení vesnickou památkovou zónou pro obec přínosem odpovědělo „spíše ano“, 34% „spíše ne“, 14% nedovedu posoudit, 11% „určitě ano“ a 0% „určitě ne“. Tedy více než 50% lidí se domnívá, že prohlášení bylo přínosem. 34% lidí si myslí, že prohlášení nebylo přínosem a 14% neví.

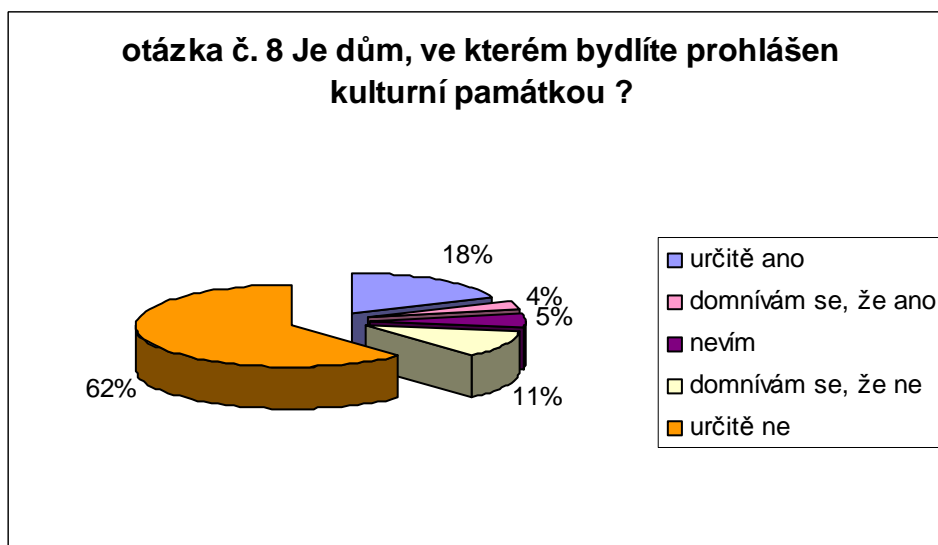
Graf č. 7

Otázka č.8 Je dům, ve kterém bydlíte prohlášen kulturní památkou ?

Ze sociologického průzkumu vyplývá, více než 70% dotazovaných ví určitě nebo se domnívá, že nebydlí v domě prohlášeném kulturní památkou. 22% se domnívá nebo ví určitě, že je jejich dům prohlášen kulturní památkou a 5% dotazovaných neví.

Graf č. 8

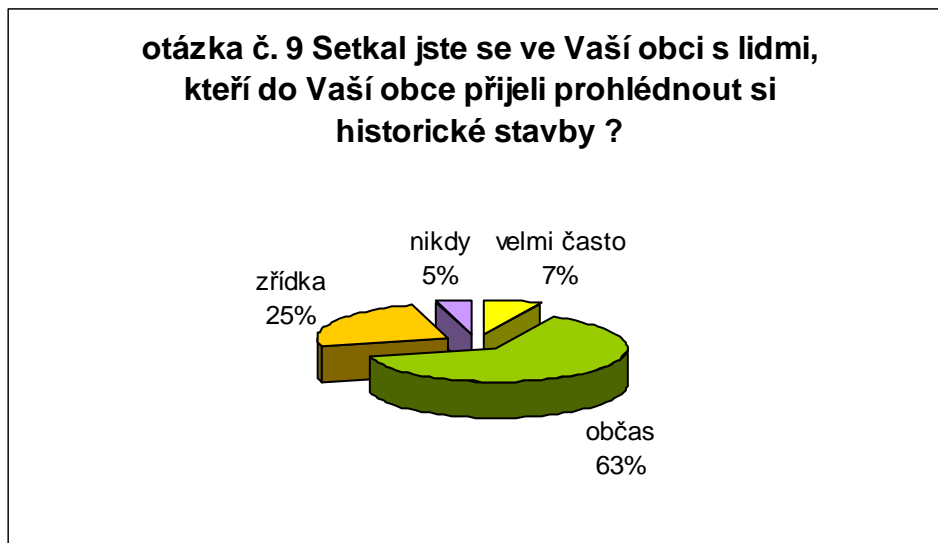

Otázka č. 9 Setkal jste se ve Vaší obci s lidmi, kteří do Vaší obce přijeli prohlédnout si historické stavby ?

Na otázku zda si lidé jezdí do obce prohlédnout historické stavby odpovědělo 63% dotazovaných „občas“. 25% lidí odpovědělo, že si lidé přijíždějí prohlédnout historické stavby zřídka. 7% odpovědělo „velmi často“ a 5% odpovědělo, že nikdy neviděli, že by si

někdo přijel prohlédnout historické stavby. Nejvíce lidé odpovídali, že si lidé občas přijedou prohlédnout historické stavby.

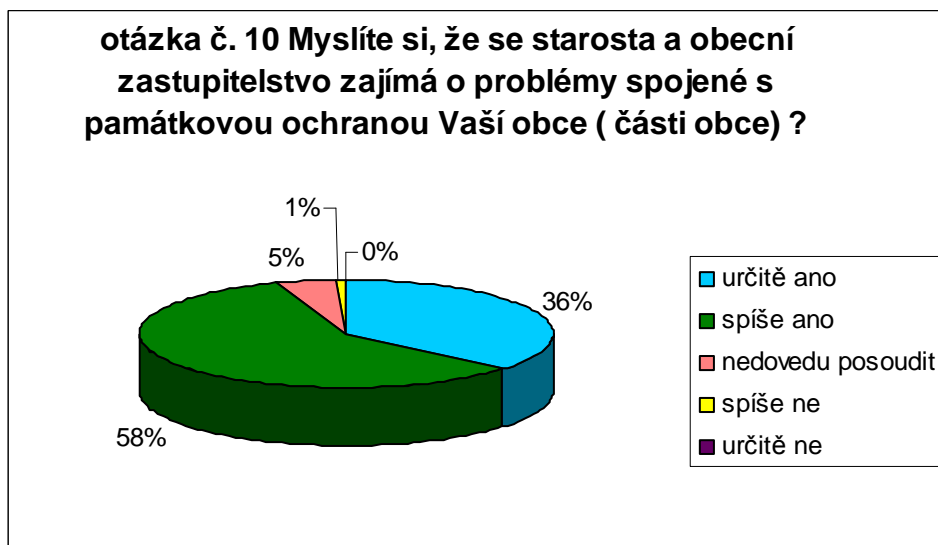
Graf č. 9

Otázka č. 10 Myslíte si, že se starosta a obecní zastupitelstvo zajímá o problémy spojené s památkovou ochranou Vaší obce (části obce) ?

58% lidí si myslí, že se starosta a obecní zastupitelstvo zajímá o problémy spojené s památkovou ochranou obce, 36% říká, že se určitě zajímá, 5% to nedovede posoudit a pouze 1% lidí si myslí, že se starosta a obecní zastupitelstvo spíše nezajímá o problémy spojené s památkovou ochranou obce. Tedy většina lidí si myslí, že se starosta a obecní zastupitelstvo zajímá o problémy spojené s památkovou ochranou obce a pouze 6% buď si myslí, že se nezajímá anebo to nedovede posoudit.

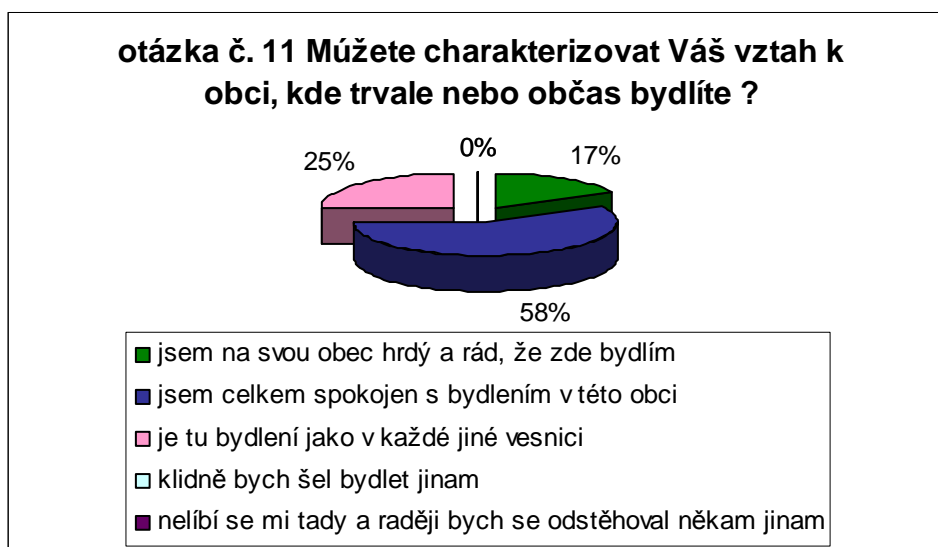
Graf č. 10

Otázka č. 11 Můžete charakterizovat Váš vztah k obci, kde trvale nebo občas bydlíte ?

58% dotazovaných je celkem spokojeno s bydlením v této obci, podle 25% dotazovaných je tu bydlení jako v každé jiné vesnici a 17% lidí jsou na svou obec hrdí a rádi, že zde bydlí. Nikdo neodpověděl, že by šel klidně bydlet jinam anebo, že se mu tady nelíbí a raději by se odstěhoval někam jinam. Více než 50% dotazovaných je spokojeno s bydlením v obci.

Graf č. 11

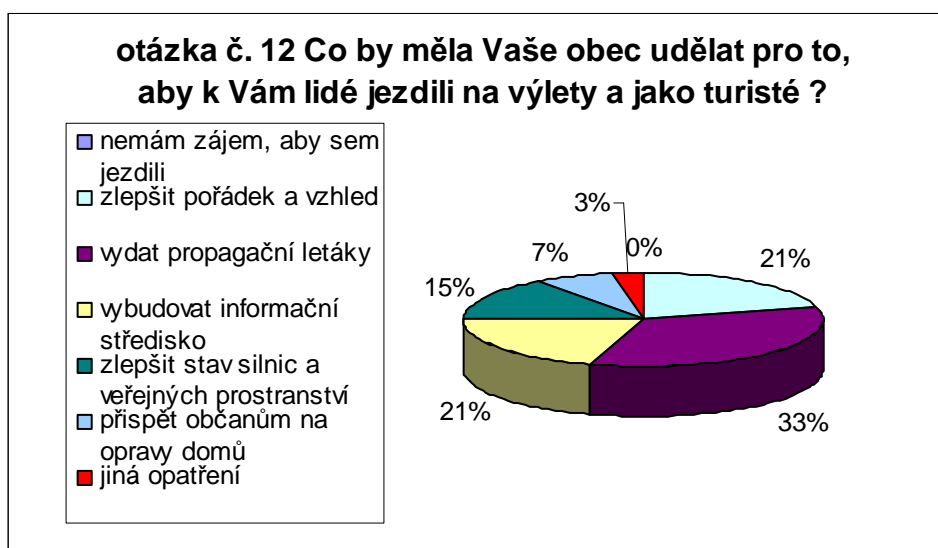

Otázka č. 12 Co by měla Vaše obec udělat pro to, aby k Vám lidé jezdili na výlety a jako turisté ?

Podle názoru 33% lidí by měla obec vydat propagační letáky, aby tam lidé jezdili na výlety a jako turisté. 21% lidí si myslí, že by obec měla vybudovat informační středisko a zlepšit pořádek a vzhled, 15% lidí si myslí, že by obec přilákala turisty zlepšením stavu silnic a veřejných prostranství. Podle mínění 7% lidí by obec měla přispět občanům na opravy domů a 3% by zavedla jiná opatření, např. by vybudovali obchod, restauraci a ubytování nebo by dali více informací na internet. Nejvíce lidí si myslí, že by obec měla vydat propagační letáky a vybudovat informační středisko, aby k nim lidé jezdili na výlety a jako turisté.

Graf č. 12

4.3. Zpracování dotazníků pro představitele samosprávy vesnických památkových zón

Tabulka č. 13 Údaje o obcích na základě zpracovaných dotazníků se zástupci samosprávy

název obce	část obce prohlášená památkovou zónou	člen sdružení obcí nebo mikroregionu
Budičovice	náves	Dobrovolný svazek obcí Zlatý Vrch, Blanicko – Otavský Mikroregion, Spolek pro obnovu venkova
Krašovice	náves	Dobrovolný svaz obcí regionu Písecko, Dobrovolný svaz obcí Severního Písecka
Květov	celá obec	Sdružení obcí Milevska
Putim	místní část	Zlatý Vrch, Blanicko-Otavský region
Smrkovice	místní část	Mikroregion mezi Vltavou a Otavou, Sdružení Severního Písecka
Varvažov	místní část	Svaz obcí Severního Písecka
Tukleky	náves	Dobrovolný svazek obcí mezi Vltavou a Otavou, Svazek obcí regionu Písecko
Zahrádka	místní část	Svazek obcí Milevska, Písecka
Žebrákov	místní část	Svaz měst a obcí Písecka, Spolek pro obnovu venkova, Sdružení obcí Milevska, Jihočeský výbor pro spolupráci se zahraničím, Svaz měst a obcí ČR

Tabulka č. 14 Údaje o obcích na základě zpracovaných dotazníků se zástupci samosprávy

název obce	zpracovaná územně plánovací dokumentace	strategický plán, plán rozvoje obce
Budičovice	územní plán z roku 1998	program obnovy venkova
Krašovice	územní plán z roku 1999	ne
Květov	územní plán z roku 2004	plán z roku 2004
Putim	územní plán z roku 1999	plán z roku 2005
Smrkovice	územní plán z roku 2006	je připravován
Varvažov	ne	ne
Tukleky	územní plán z roku 2004	Program obnovy venkova z roku 2004
Zahrádka	ne	Plán z roku 2002
Žebrákov	regulační plán z roku 1996	program obnovy venkova z roku 2000

Tabulka č. 15 Údaje o obcích na základě zpracovaných dotazníků se zástupci samosprávy

název obce	zda bylo prohlášení přínosem	zájem o problémy s památkovou ochranou	výhody	nevýhody
Budičovice	určitě ano	určitě ano	turisté, větší povědomí mezi lidmi	administrativa
Krašovice	určitě ano	určitě ano	dotace	zatím ne
Květov	spíše ne	určitě ano	žádné, pouze pro obyvatele, dotace	nevím
Putim	určitě ne	určitě ano	žádné, pouze pro obyvatele, dotace	jen to stojí peníze
Smrkovice	určitě ano	určitě ano	žádné, pouze pro obyvatele, dotace	náročná administrativa
Varvažov	spíše ne	určitě ano	ne	problémy s jednáním
Tukleky	spíše ne	spíše ano	nevím	přidělová administrativu, malé dotace
Zahrádka	spíše ano	spíše ano	nevím	nevím
Žebrákov	nedovedu posoudit	určitě ano	dotace	vysoká finanční náročnost

Tabulka č. 16 Údaje o obcích na základě zpracovaných dotazníků se zástupci samosprávy

název obce	zkušenosti s jednáním s pověřeným, památkovým, krajským úřadem	zda si lidé jezdí prohlédnout hist. stavby	co by měla obec udělat, aby tam jezdili turisté
Budičovice	dobré	občas	ubytování, lepší dopravní obslužnost
Krašovice	dobré	občas	nevím
Květov	dobré	občas	ubytování, propagace, restaurace
Putim	dobré	velmi často	zlepšit služby, infrastrukturu, infocentrum, restaurace
Smrkovice	dobré	občas	nevím
Varvažov	žádné	velmi často	nevím
Tukleky	relativně dobré, poradí, ale nepomohou, přehazování	zřídka	nevím
Zahrádka	dobré, žádné, žádné	velmi často	nevím
Žebrákov	kladný, žádný, kladný	velmi často	silnice, ubytovací kapacity

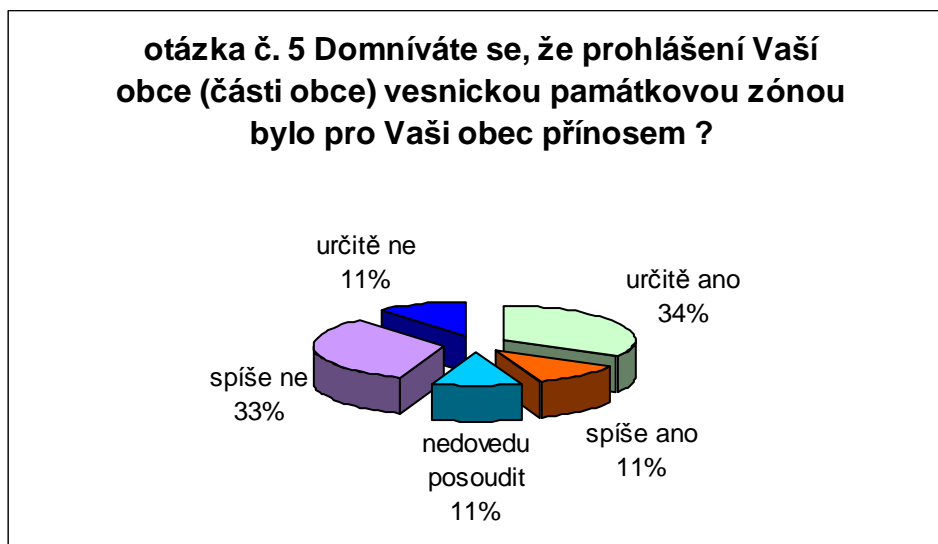
Tabulka č. 17 Socioekonomické údaje o představitelích samosprávy obcí

	pohlaví	věk	vzdělání
Budičovice	žena	46-55	střední
Krašovice	žena	36-45	střední
Květov	muž	46-55	základní/vyučen
Putim	muž	26-35	střední
Smrkovice	muž	36-45	základní/vyučen
Varvažov	žena	36-45	střední
Tukleky	žena	46-55	střední
Zahrádka	žena	36-45	střední
Žebrákov	muž	36-45	střední

Otázka č. 1 Domníváte se, že prohlášení Vaší obce (části obce) vesnickou památkovou zónou bylo pro Vaši obec přínosem ?

4 zástupci samosprávy si myslí, že prohlášení jejich obce vesnickou památkovou zónou bylo pro obec přínosem a 4 zástupci samosprávy se naopak domnívají, že prohlášení přínosem nebylo. 1 starosta odpověděl „nedovedu posoudit“.

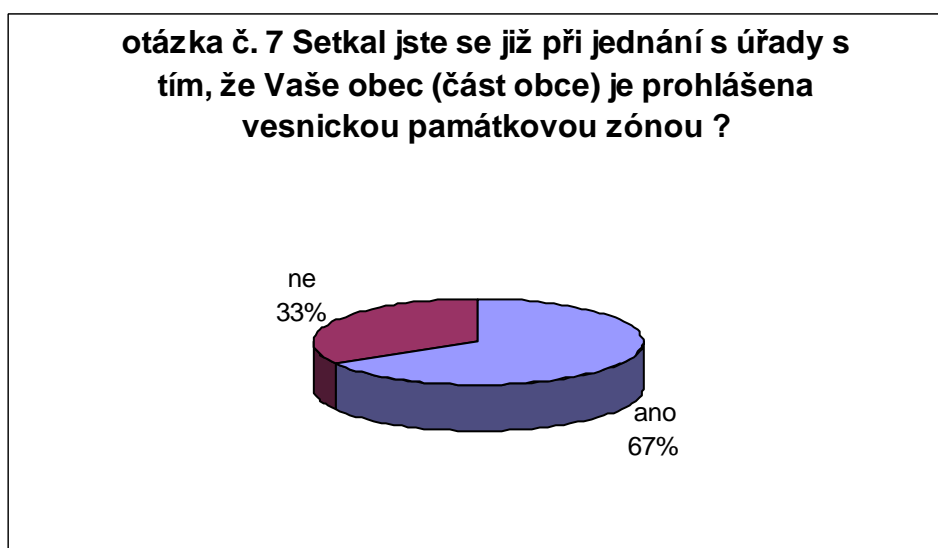
Graf č. 13

Otázka č. 2 Setkal jste se již při jednání s úřady s tím, že Vaše obec (část obce) je prohlášena vesnickou památkovou zónou ?

6 zástupců samosprávy se setkalo při jednání s úřady s tím, že je jejich obec prohlášena vesnickou památkovou zónou a 3 zástupci samosprávy se s tím neseťkali.

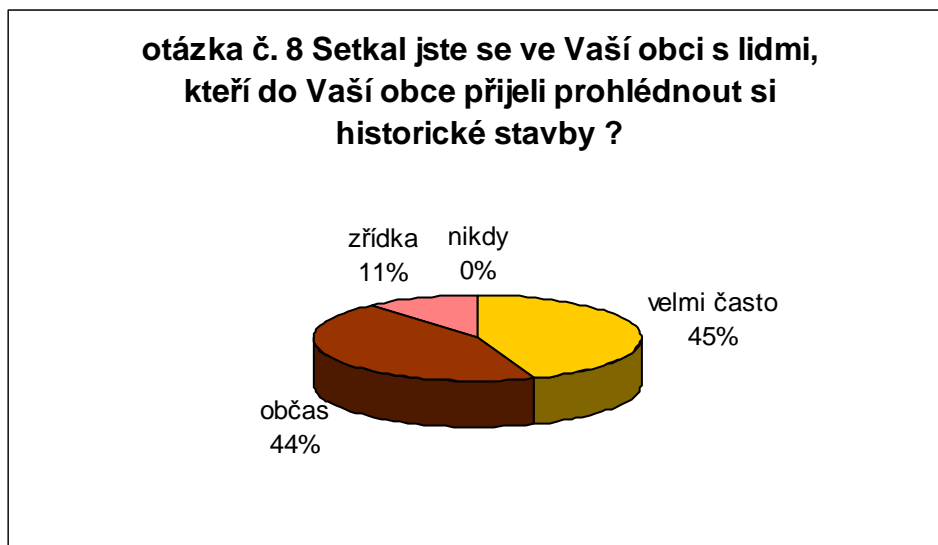
Graf č. 14

Otázka č. 3 Setkal jste se ve Vaší obci s lidmi, kteří do Vaší obce přijeli prohlédnout si historické stavby ?

4 zástupci samosprávy se setkali velmi často s lidmi, kteří si přijeli do jejich obce prohlédnout historické stavby. 4 zástupci samosprávy se setkali s tím, že by si lidé přijeli prohlédnout historické stavby občas. A podle jednoho zástupce samosprávy si lidé jezdí prohlédnout historické stavby jen zřídka.

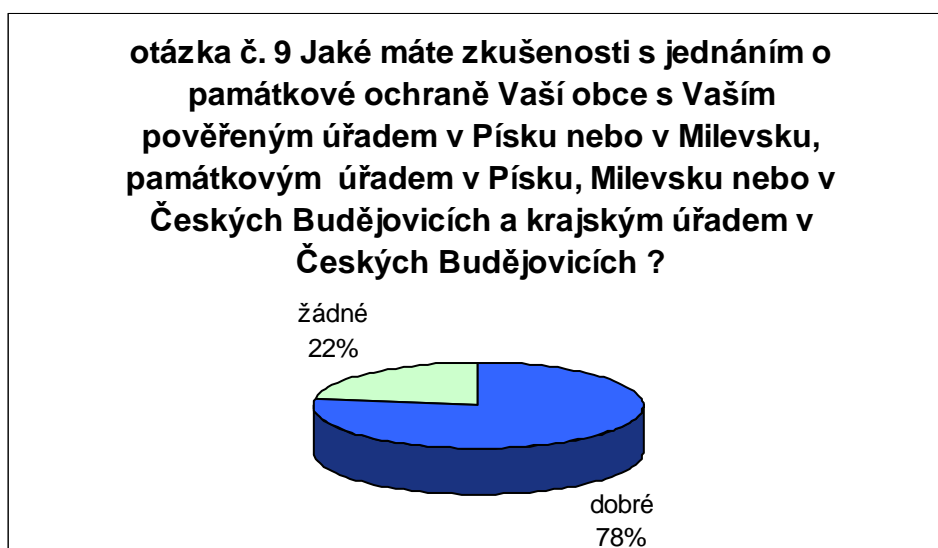
Graf č. 15

Otázka č. 4 Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně Vaší obce s Vaším pověřeným úřadem v Písku nebo v Milevsku (Květov, Zahrádka, Žebrákov), památkovým úřadem v Písku, Milevsku (Květov) nebo v ČB (Zahrádka, Žebrákov) a krajským úřadem v Českých Budějovicích ?

Většina představitelů samosprávy má dobré zkušenosti s jednáním o památkové ochraně obce s jejich pověřeným úřadem v Písku nebo v Milevsku, památkovým úřadem v Písku, Milevsku nebo v Českých Budějovicích a krajským úřadem v Českých Budějovicích. Jen dva starostové (starostky) nemají žádné zkušenosti.

Graf č. 16

4.4. Zpracování dotazníku pro představitele pobočky Národního památkového ústavu v daném kraji zodpovědného za Vámi studované vesnické památkové zóny

Název obcí, za které je pracovník NPÚ zodpovědný:

Budičovice, Krašovice, Květov, Putim, Varvažov, Smrkovice, Tukleky, Zahradka, Žebrákov

Jde o vesnické památkové zóny

Otázka č. 1 Jakou funkci v Národním památkovém ústavu zastáváte ?

Vedoucí oddělení památek, stavitelství, architektury a specifického druhu nemovitých kulturních památek

Otázka č. 2 Jak dlouho již v ústavu pracujete ?

10 – 20 let

Otázka č. 3 V kterém roce byla ve Vámi spravovaných obcích zavedena plošná ochrana souboru lidové architektury ?

Všechny v roce 1995

Otázka č. 4 Myslíte si, že se představitelé těchto obcí zajímají o problémy spojené s jejich památkovou ochranou ?

Určitě ano

Otázka č. 5 Podle Vašeho názoru, jaké výhody to (myšleno památková ochrana) obcím přináší ?

Zachová se ráz vesnice a mohou čerpat dotace z ochranných programů, ochrana sídla. Zlepšil se způsob poskytování dotací.

Otázka č. 6 Podle Vašeho názoru, jaké nevýhody to (myšleno památková ochrana) obcím přináší ?

Trvale bydlící obyvatelé potřebují další vyjádření z kraje a to znamená větší administrativu.

Otázka č. 7 Jaké postoje zaujímají obyvatelé těchto obcí k Vaším návštěvám, pokynům a rozhodnutím ?

Je to individuální. Starousedlíci by chtěli zlepšení infrastruktury a zlepšení pracovních podmínek. Chalupáři jsou pro, snaží se zachovat ráz vesnice. Ale celkem dobré jednání s lidmi.

Otázka č. 8 Jaké postoje zaujímají představitelé těchto obcí k Vaším návštěvám, pokynům a rozhodnutím ?

Je to individuální, ale dobré zkušenosti.

Otázka č. 9 Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně s pověřenými obecními úřady zodpovědnými za památkovou péči ?

Je to individuální, ale dobré zkušenosti.

Otázka č. 10 Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně v této oblasti s Krajským úřadem ?

Dobré.

Otázka č. 11 Domníváte se, že prohlášení Vámi spravovaných obcí (části obce) vesnickou památkovou zónou bylo pro ně přínosem ?

Určitě ano.

Otázka č. 12 Setkala jste se v těchto obcích s lidmi, kteří přijeli prohlédnout si historické stavby ?

Občas.

Otázka č. 13 Co by měly obce udělat pro to, aby k nim lidé jezdili na výlety a jako turisté ?

Vylepšit internetové stránky, vybudovat cyklostezky, podpořit podnikání, ubytování, restaurace.

Otázka č. 14 Údaje o Vás :

Pohlaví – žena

5. DISKUSE A (SWOT) ANALÝZA VÝSLEDKŮ

Silné stránky

- atraktivní krajina a památky (potenciál pro cestovní ruch)
- spolupráce obcí v rámci mikroregionu
- kvalitní životní prostředí a velký podíl chráněných území
- zvyšující se zájem veřejnosti o rozvoj venkova
- aktivní a důvěryhodná místní samospráva

Slabé stránky

- nedostatek ubytovacích kapacit a gastronomických zařízení v obcích
- úbytek počtu obyvatel mikroregionu migrací (zejména mladých)
- nedostatečná úroveň veřejné dopravní obslužnosti
- vysoká sezónnost cestovního ruchu
- ústup zemědělské produkce
- stav místních komunikací

Příležitosti

- čerpání finančních prostředků EU
- vybudované cyklostezky pro rozvoj cestovního ruchu
- zachování původních zvyků a tradic (např. Jihočeský folklorní festival Kovářov)
- dobře zpracované internetové stránky

Ohrožení

- nedostatečná legislativa v péči o památky
- nedostatek finančních zdrojů na údržbu sítě komunikací v regionu
- růst nezaměstnanosti
- reforma veřejné správy (zánik malých obcí)
- byrokratizace státní správy

SWOT analýza byla zhotovena na základě odpovědí obyvatel jednotlivých vesnic, představitelů samosprávy vesnických památkových zón a rezervací a představitele pobočky Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích.

6. Souhrn a Závěr

6.1. Souhrn

Ochrana památek

Zájem o studium lidové architektury a počátky snah o její ochranu se v českých zemích datují od druhé poloviny 19. století, kdy zároveň začíná vědecký výzkum lidových staveb.

V roce 1958 byl vydán zákon č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách. Zákon vymezil pojmy památková rezervace a památkové ochranné pásmo, čímž legislativně umožnil vznik případných rezervací lidové architektury. Zákon také nově strukturoval organizaci státní památkové péče.

Ke zlepšení situace na úseku ochrany památek lidové architektury příliš nepřispěla ani nová právní norma - zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, který sice reflektoval určité změny, k nimž došlo od vydání památkového zákona v roce 1958, ale vzhledem k daným společenským poměrům nemohl vyřešit; základní problémy.

Velmi důležitým a významným krokem bylo vyhlášení šedesáti památkových rezervací lidové architektury vládou České Republiky v květnu roku 1995 a sto třiceti osmi památkových zón lidové architektury Ministerstvem kultury v září roku 1995. Současná památková péče se zaměřuje na komplexní ochranu celých vesnických sídel včetně jejich vztahu k okolní přírodě přeměněné zásahy člověka v kulturní krajinu.

“Náš venkov by bez památek lidové architektury a dalších pozoruhodných původních staveb přestal být tím, čím dosud je.“

Dotační programy na ochranu památek

Zákon o státní památkové péči, nabízí v podstatě tyto možnosti: finanční prostředky z tzv. **Havarijního-střešního programu** Ministerstva kultury. Ten je již podle názvu určen především na statické či jiné fyzické zajištění stavby, zejména v případě staveb dlouhodobě zanedbaných. Takových je ovšem u nás řada a patří mezi ně kromě lidových

staveb a chalup i stavby církevní, zanedbané zámečky a další. Šanci dostat příspěvky z tohoto fondu tak mají jen objekty opravdu ohrožené.

Pro majitele nemovitostí v památkově chráněných územích může být ale zajímavý především tzv. „**Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny**“.

Zaměřuje se na podporu obnovy a zachování kulturních památek, zejména památek lidové architektury, jako jsou např. zemědělské usedlosti, chalupy, kapličky a boží muka, které se nacházejí v památkově chráněných územích.

Podmínkou je, aby nemovitost ležela na památkově chráněném území a sama byla nemovitou kulturní památkou. Platí pravidlo, že majitel může žádat až o 50% nákladů na obnovu. Pro přihlášení do programu musí mít kromě formalit (závazné stanovisko, stavební povolení či ohlášení) i rozpočet a smlouvu s prováděcí firmou. Finanční příspěvek pak lze využít na nejrůznější akce – od statického zajištění přes opravu střechy, pláště stavby včetně nátěru, omítky, oken či dveří a v některých odůvodněných případech i opravy v interiérech.

Třetí možností, na venkovské stavby ovšem zatím jen zřídka využívanou, je tzv. „**Program záchrany architektonického dědictví**“. Jak již z názvu plyne, je určen především na záchranu nejcennějších památek, ve výjimečných případech ale může jít i o lidové stavby.

Všechny tři „ministerské příspěvky“ doplňují „**Fondy obnovy památek**“ jednotlivých krajských úřadů. Podmínky mohou být různé, většinou ale není podmínkou procenty stanovená spoluúčast majitele. Zatímco první tři (ministerské) fondy nelze vzájemně spojit, krajské fondy obnovy památek lze zatím kombinovat se všemi dotačními programy.

Vesnická památková zóna

= má menší podíl kulturních památek než vesnická památková rezervace, ale vykazuje významné kulturní hodnoty jako historické prostředí nebo část krajinného celku.

SWOT Analýza

Silné stránky

- atraktivní krajina a památky (potenciál pro cestovní ruch)
- spolupráce obcí v rámci mikroregionu
- kvalitní životní prostředí a velký podíl chráněných území
- zvyšující se zájem veřejnosti o rozvoj venkova

- aktivní a důvěryhodná místní samospráva

Slabé stránky

- nedostatek ubytovacích kapacit a gastronomických zařízení v obcích
- úbytek počtu obyvatel mikroregionu migrací (zejména mladých)
- nedostatečná úroveň veřejné dopravní obslužnosti
- vysoká sezónnost cestovního ruchu
- ústup zemědělské produkce
- stav místních komunikací

Příležitosti

- čerpání finančních prostředků EU
- vybudované cyklostezky pro rozvoj cestovního ruchu
- zachování původních zvyků a tradic (např. Jihočeský folklorní festival Kovářov)
- dobře zpracované internetové stránky

Ohrožení

- nedostatečná legislativa v péči o památky
- nedostatek finančních zdrojů na údržbu sítě komunikací v regionu
- růst nezaměstnanosti
- reforma veřejné správy (zánik malých obcí)
- byrokratizace státní správy

SWOT analýza byla zhotovena na základě odpovědí obyvatel jednotlivých vesnic, představitelů samosprávy vesnických památkových zón a rezervací a představitele pobočky Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích.

6.2. Závěr

Cílem mé práce je zjistit, do jaké míry ovlivňuje rozvoj venkovského prostoru památková ochrana souboru lidové architektury ve vesnických památkových zónách. Hlavním smyslem práce je ověřit výsledky památkové ochrany a postoje občanů, orgánů samosprávy i státní správy k této problematice a její důsledky pro rozvoj vybraných sídel. Výsledkem mé práce je navrhnout opatření k dalšímu rozvoji památkových zón okresu Písek.

Názory obvatel, starostů a představitel památkového ústavu – shrnutí

Z dotazovaných bylo 66% trvalých obyvatel a 31% chalupářů a nejvíce dotazovaných bydlí v obcích nad 30 let. 94% lidí ví o tom, že je jejich obec prohlášena vesnickou památkovou zónou a většina lidí si myslí, že je pro ně prohlášení výhodou, protože se zachová původní vesnická architektura a ráz obce, vlastníci památek mohou čerpat dotace a znamená to zájem turistů a většina obyvatel nevidí žádné nevýhody. Většina dotazovaných, více než 50% lidí se domnívá, že prohlášení jejich obce vesnickou památkovou zónou bylo pro obec přínosem. Podle většiny dotazovaných si lidé jezdí prohlédnout historické stavby občas a starosta se zajímá o problémy spojené s památkovou ochranou obce. Více než 50% obyvatel je spokojeno s bydlením v obci. Nejvíce dotazovaných bylo žen 52% a mužů 42%. Nejvíce dotazovaných bylo ve věku 36-45 let se vzděláním základní/vyučen. Většina obyvatel dojíždí za prací nebo pracuje v místě bydliště a to v soukromé organizaci v jiném oboru než je zemědělství a lesnictví.

Polovina starostů se domnívá, že prohlášení bylo pro obec přínosem a polovina si myslí přesný opak. Většina se setkala na jednání s úřady, že ví o tom, že je jejich obec prohlášena vesnickou památkovou zónou. Polovina si myslí, že k nim jezdí turisté často a polovina, že občas. Většina starostů si myslí, že prohlášení nepřineslo žádné výhody pro obec, pouze pro vlastníky památek. A většina spatřuje nevýhody v náročné administrativě, ve vysoké finanční náročnosti a malých dotacích. Na otázku co by měla obec udělat pro to, aby k nim lidé jezdili na výlety a jako turisté většinou odpovídali: vybudovat ubytování, restaurace, zlepšit služby, infrastrukturu, vybudovat infocentrum a zajistit větší propagaci. Starostové mají dobré zkušenosti při jednání s úřady, jsou spokojeni s bydlením v obci. Z dotazovaných bylo 7 mužů a 2 ženy většinou ve věku 36-45 let se středním vzděláním a všichni dělají své zaměstnání na plný úvazek v místě bydliště kromě jednoho, který dojíždí za prací a podniká v jiném oboru než je zemědělství a lesnictví.

Podle názoru představitel památkového úřadu se představitelé obcí určitě zajímají o problémy spojené s památkovou ochranou a prohlášení obcí vesnickou památkovou zónou bylo pro obce určitě přínosem. Znamená to pro obce výhody v tom, že se zachová ráz vesnice a vlastníci mohou čerpat dotace z ochranných programů a také se zlepšil způsob poskytování dotací. Nevýhodou je, že trvalí obyvatelé potřebují další vyjádření z kraje a to znamená větší administrativu. Jednání s lidmi je celkem dobré, starostové chtějí zlepšit infrastrukturu a pracovní podmínky, ale chalupáři jsou pro, snaží se zachovat ráz vesnice. Dobré zkušenosti s jednáním se starosty i s úřady. Turisté si jezdí občas prohlédnout

historické stavby a aby obce přilákaly turisty měly by vylepšit internetové stránky, podpořit podnikání, vybudovat ubytování, restaurace cyklostezky.

Závěrem tedy je, že obyvatelé i představitel památkového ústavu si myslí, že prohlášení obcí vesnickou památkovou zónou bylo přínosem pro rozvoj obcí. Zachová se původní ráz vesnice a památky lidové architektury, přiláká to zájem turistů a vlastníci památek mohou díky prohlášení čerpat dotace. Takže hlavní přínos je pro vlastníky památek. Pro vlastní obec prohlášení kromě zachování původního vesnického prostoru a památek žádný přínos nemá.

Vhodná opatření k dalšímu rozvoji památkově chráněných území okresu Písek:

- podpořit podnikání, ubytování, restaurace
- vybudovat ubytování a restaurace a cyklostezky, pokud chybí
- vylepšit internetové stránky
- více informovat o vybudovaných cyklostezkách a památkách lidové architektury
- nadále spolupracovat v rámci sdružení obcí nebo mikroregionu
- dále rozvíjet projekty v rámci sdružení obcí (např. Program sociálního a ekonomického rozvoje Dobrovolného svazku obcí mezi Vltavou a Otavou nebo "Program sociálního a ekonomického rozvoje Blanicko-Otavska - vize, cíle, projekty" nebo program svazku obcí Milevska)
- vybudovat infocentrum v obcích
- zlepšit infrastrukturu s pomocí příslušného odboru Krajského úřadu
- lepší dopravní obslužnost
- snažit se čerpat dotace z fondů EU
- zapojit se do členství ve Spolku pro obnovu venkova, pokud obec není členem a do členství v dalších svazcích, spolcích a mikroregionech a snažit se o další rozvoj obce v rámci mikroregionů a sdružení obcí

6.3. Summary

Part of historical cultural heritage every nation is and rural popular structural creation, which comprises firstly dwelling buildings and outbuildings, further functionary and technical buildings, little chapels, shrines, campaniles and all small religious architecture. Villages feature big variety. They have special ground composition and structure of house-

building and localisation in scenery, some of them still retained their unrepeatably atmosphere.

Generally it is possible popular architecture rough define as complex structural creation generated by popular architects in relation to local geographical, economic, social-cultural and ethnical influences.

Very important and significant step has been declaration of sixty one monumental reservations of popular architecture by government of Czech Republic in May 1995 and one hundred and sixty four monumental zones of popular architecture by Ministry of Culture in September 1995.

“Our countryside would be stopped what it still is without monuments of popular architecture and other remarkable original buildings.”

Rural monumental zone has less part of cultural monuments than rural monumental reservation, but embodies significant cultural values as historical environment or part of scenery complex. As a whole is declared two hundred and eleven rural monumental zones in Czech Republic. In area of southbohemian county, in Písek district is declared nine rural monumental zones : Budičovice, Krašovice, Květov, Putim, Smrkovice, Varvažov, Tukleky, Zahradka, Žebrákov.

Sense of reservations and zones is save and improve whole look and conventional character of village.

Target of my project was find out, to what degree monumental preservation set of popular architecture in rural monumental zones affects development of rural space.

Most of people know, that their village is declared as rural monumental zone and they think, that declaration is advantage for them, because original rural architecture and character of village is saved, owners of monuments can loan grants and it means interest in monuments by tourists. Most of people think, that declaration their village as rural monumental zone was contribution for village.

7. Použitá literatura

Přehled použité literatury

1. Bureš P., Škabrada J., Šnajdrová H., *Památková ochrana historických vesnic v České Republice*, vydalo MKCR, Praha 1996, 1. vydání, ISBN 80-902096-2-9
2. Ing. Arch. Pešta J., *časopis Chatař & chalupář*, Praha 2/2006, 55 stran

3. Ing. Arch. Pešta J., *časopis Chatař & chalupář*, Praha 3/2006, 70 stran
4. www.mkcr.cz, 25.8. 06
5. <http://cs.wikipedia.org/>, 25.8. 06
6. www.iri.cz/vuck/, 12.9.2006
7. Regionální management- přednášky, 20 stran
8. doc.RNDr.Vaníček J.,CSc, prof.Ing..Hrabánková M.,CSc, *Regionální projektování*, České Budějovice 2004, 72 stran
9. <http://denik.obce.cz>, 25.11.06
10. www.severnipisecko.cz, 27.10.2006
11. www.smojk.cz, 27.10.
12. www.sdruzeni-milevsko.cz, 27.10. 2006
13. www.smocr.cz, 27.10. 2006
14. www.municipal.cz/blanicko,22.11.06
15. <http://spov.org/>, 7.3.2007
16. prof. Ing. Hrabánková M. , CSc, *Financování ze zdrojů EU*, JČU, ZF, Prozatímní studijní materiály, 12 Plánovací období EU 2007-13, 2.část, 102 stran
17. <http://www.mesta.obce.cz>, 12.9.2006
18. <http://municipal.cz/skaly/>, 12.9. 06
19. www.primadovolena.cz, 22.11.06
20. Pešta J., *Encyklopedie českých vesnic, vesnické památkové rezervace, zóny a ostatní hodnotná vesnická sídla v Čechách, II.díl Jižní Čechy*, nakladatelství Libri, Praha 2004, 1. vydání, ISBN 80-7277-149-3, 591 stran
21. www.cizova.cz, 27.10.2006
22. www.sdruzeni-milevsko.cz, 27.10. 2006
23. <http://www.putim.cz>, 12.9.2006
24. <http://mesta.obce.cz/varvazov>, 27.10.2006
25. www.kostelednadvltavou.cz, 27.10.2006
26. www.kovarov.cz, 2.4. 07

8. Přílohy

DOTAZNÍK

Pro obyvatele vesnických památkových rezervací a zón

1. Jaký je Váš vztah k této obci?

mám zde trvalé bydliště a bydlím zde ve vlastním domě	mám zde trvalé bydliště a bydlím zde v nájmu	jsem vlastníkem rekreační-ho objektu	jiný *)
---	--	--------------------------------------	---------

2. Jak dlouho již v této obci pobýváte (trvale nebo přechodně)?

do 1 roku	1 – 5 let	6-10 lete	10 -20 let	20 -30 let	nad 30 let
-----------	-----------	-----------	------------	------------	------------

3. Víte o tom, že Vaše obec, nebo Vaše část obce byla prohlášena před časem vesnickou památkovou rezervací (vesnickou památkovou zónou)?

vím o tom a zajímám se	mám o tom povědomí	dozvídám se o tom poprvé	ani mne to nezajímá
------------------------	--------------------	--------------------------	---------------------

4. Máte představu, jaké výhody to Vaší obci přináší?

nevím	tuším, ale nevím nic konkrétního	vím, jako příklad uvedu.....
-------	----------------------------------	------------------------------

5. Máte představu, jaké nevýhody to Vaší obci přináší?

nevím	tuším, ale nevím nic konkrétního	vím, jako příklad uvedu.....
-------	----------------------------------	------------------------------

6. Setkal jste se již při jednání s úřady s tím, že Vaše obec (část obce) je prohlášena vesnickou památkovou rezervací (vesnickou památkovou zónou)?

ano	ne	pokud ano, v jaké souvislosti?.....
-----	----	-------------------------------------

7. Domníváte se, že prohlášení Vaší obce (části obce) vesnickou památkovou rezervací (zónou) bylo pro Vaší obec přínosem?

určitě ano	spíše ano	nedovedu posoudit	spíše ne	určitě ne
------------	-----------	-------------------	----------	-----------

8. Je dům, ve kterém bydlíte prohlášen kulturní památkou?

určitě ano	domnívám se, že ano	nevím	domnívám se, že ne	určitě ne
------------	---------------------	-------	--------------------	-----------

9. Setkal jste se ve Vaší obci s lidmi, kteří do Vaší obce přijeli prohlédnout si historické stavby?

velmi často	občas	zřídka	nikdy
-------------	-------	--------	-------

10. Myslíte si, že se starosta a obecní zastupitelstvo zajímá o problémy spojené s památkovou ochranou Vaší obce (části obce)?

určitě ano	spíše ano	nedovedu posoudit	spíše ne	určitě ne
------------	-----------	-------------------	----------	-----------

11. Můžete charakterizovat Váš vztah k obci, kde trvale nebo občas bydlíte?

jsem na svou obec hrdý a rád, že zde bydlím	jsem celkem spokojen s bydlením v této obci	je tu bydlení jako v každé jiné vesnici	klidně bych šel bydlet jinam	nelíbí se mi tady a raději bych se odstěhoval někam jinam
---	---	---	------------------------------	---

12. Co by měla Vaše obec udělat pro to, aby k Vám lidé jezdili na výlety a jako turisté? (maximálně tři odpovědi)

nemám zájem, aby sem jezdili	zlepšit pořádek a vzhled	vydat propagační letáky	vybudovat informační středisko	zlepšit stav silnic a veřejných prostranství
příspěť občanům na opravy domů	jiná opatření, která?....			

13. Údaje o Vás:

pohlaví	muž	žena				
věk	do 17 let	18-25	26-35	36-45	46-55	56 a více
vzdělání	základní/vyučen		střední		vysokoškolské	
kde pracuji (pouze trvalí obyvatelé)	v místě bydliště		dojíždím za prací		nepracuji	
zaměstnaní	samostatně podnikám v zemědělství nebo lesním hospodářství	samostatně podnikám v jiném oboru	zaměstnanec u soukromé firmy v oboru zemědělství a lesnictví	zaměstnanec u soukromé firmy v jiném oboru	zaměstnanec ve státní nebo veřejné organizaci	

podnikatel v zemědělství nebo lesnictví, který zaměstnává další pracovníky	podnikatel v jiném oboru, který zaměstnává další pracovníky	důchodce	studující	nezaměstnaný	mateřská dovolená, v domácnosti
--	---	----------	-----------	--------------	---------------------------------

Místo:

Tazatel:

Datum:

Pokyny k vedení dotazníkového šetření

Oslovení návštěvníků

Dovolte, abych se představil. Jmenuji se..... a jsem student zemědělské fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a v rámci své diplomové práce provádím průzkum v památkově chráněných vesnicích Vašeho okresu. Mohl bych Vás požádat o zodpovězení několika otázek? Průzkum je zcela anonymní a pouze průměrné výsledky dotazníků budou použity pro mou diplomovou práci.

Postup při dotazování

- *) Pokud respondent odpoví, že jeho vztah k obci je jiný (např. jsem zde na návštěvě u příbuzných, jsem zde na výletě, dovolené apod.), nepokračovat v rozhovoru, poděkovat za ochotu a ukončit rozhovor. Přesto je třeba si vést evidenci takovýchto návštěvníků a důvodu pobytu. V případě většího počtu takovýchto respondentů bude provedeno vyhodnocení samostatně.
- Respondenti musí tvořit v daném místě reprezentativní vzorek – rovnoměrný výběr
- Šetření provádíme se skutečným návštěvníkem místa, kde probíhá šetření
- Tazatel se musí ztotožnit s filozofií dotazníku a celého šetření - pečlivě pročíst

Vyplňování dotazníku

- Každý tazatel na napíše své jméno, místo šetření a datum!
- Vyplňujte přehledně, čitelně a nevynechávejte otázky!
- Otázky nabízející alternativy - zaškrtněte varianty, pokud je uvedena možnost více odpovědí, upozorněte na to respondenta.

DOTAZNÍK

Pro představitele samosprávy vesnických památkových rezervací a zón

Název obce.....

Jde o

- a) vesnickou památkovou rezervaci   b) vesnickou památkovou zónu

Která část byla prohlášena vesnickou památkovou rezervací (zónou)

- a) celá obec   b) místní část
s názvem.....

Obec je členem sdružení obcí nebo mikroregionu?

- a) ne   b) ano s
názvem.....

14. Jakou funkci v obci zastáváte?

starosta	místostarosta	tajemník	jiná.....
----------	---------------	----------	-----------

15. Jak dlouho již v této obci pobýváte?

do 1 roku	1 – 5 let	6-10 lete	10 -20 let	20 -30 let	nad 30 let
-----------	-----------	-----------	------------	------------	------------

16. V kterém roce byla Vaše obec (nebo její část) prohlášena vesnickou památkovou rezervací (vesnickou památkovou zónou)?

bylo to v roce.....	nevím
---------------------	-------

17. Má Vaše obec zpracovanou nějakou územně-plánovací dokumentaci?

územní plán z roku....	regulační plán z roku.....	urbanistickou studii z roku...	jiný typ územně-plánovací dokumentace (jaký).....
---------------------------	-------------------------------	--------------------------------------	--

18. Má Vaše obec zpracovanou nějaký strategický plán, nebo plán rozvoje obce?

má plán z roku...	je připravován	uvažujeme o jeho zpracování	je zpracován v rámci mikroregionu	bude zpracován v rámci mikroregionu
----------------------	-------------------	--------------------------------	---	---

19. Domníváte se, že prohlášení Vaší obce (části obce) vesnickou památkovou rezervací (zónou) bylo pro Vaší obec přínosem?

určitě ano	spíše ano	nedovedu posoudit	spíše ne	určitě ne
------------	-----------	----------------------	----------	-----------

20. Myslíte si, že se zajímáte o problémy spojené s památkovou ochranou Vaší obce?

určitě ano	spíše ano	nedovedu posoudit	spíše ne	určitě ne
------------	-----------	----------------------	----------	-----------

21. Máte představu, jaké výhody to (myšleno památková ochrana) Vaší obci přináší?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

22. Máte představu, jaké nevýhody to (myšleno památková ochrana) Vaší obci přináší?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

23. Setkal jste se již při jednání s úřady s tím, že Vaše obec (část obce) je prohlášena vesnickou památkovou rezervací (vesnickou památkovou zónou)?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

24. Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně Vaší obce s Vaším pověřeným obecním (městským) úřadem v .....

.....
.....
.....
.....
.....

25. Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně Vaší obce s památkovým úřadem v ....., který má Vaší obec na starost?

.....
.....
.....
.....
.....

26. Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně Vaší obce s Krajským úřadem v ....., který má Vaší obec na starost?

.....
.....
.....
.....
.....

27. Je dům, ve kterém bydlíte prohlášen kulturní památkou?

určitě ano	domnívám se, že ano	nevím	domnívám se, že ne	určitě ne
------------	---------------------	-------	--------------------	-----------

28. Setkal jste se ve Vaší obci s lidmi, kteří do Vaší obce přijeli prohlédnout si historické stavby?

velmi často	občas	zřídka	nikdy
-------------	-------	--------	-------

29. Můžete charakterizovat Váš vztah k obci, kde trvale bydlíte?

jsem na svou obec hrdý a rád, že zde bydlím	jsem celkem spokojen s bydlením v této obci	je tu bydlení jako v každé jiné vesnici	klidně bych šel bydlet jinam	nelíbí se mi tady a raději bych se odstěhoval někam jinam
---	---	---	------------------------------	---

30. Co by měla Vaše obec udělat pro to, aby k Vám lidé jezdili na výlety a jako turisté?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

31. Údaje o Vás:

pohlaví	muž	žena					
věk	do 17 let		18-25	26-35	36-45	46-55	56 a více
vzdělání	základní/vyučen			střední		vysokoškolské	
kde pracuji (pouze trvalí obyvatelé)			v místě bydliště	dojíždím za prací		nepracuji	
zaměstnaní	samostatně podnikám v zemědělství nebo lesním hospodářství podnikatel v zemědělství nebo lesnictví, který zaměstnává další pracovníky	samostatně podnikám v jiném oboru podnikatel v jiném oboru, který zaměstnává další pracovníky	zaměstnanec u soukromé firmy v oboru zemědělství a lesnictví	zaměstnanec u soukromé firmy v jiném oboru	zaměstnanec u soukromé firmy v jiném oboru	zaměstnanec ve státní nebo veřejné organizaci	mateřská dovolená, v domácnosti
				důchodce	studující	nezaměstnaný	

Místo:

Tazatel:

Datum:

Pokyny k vedení rozhovoru

Oslovení návštěvníků

Dovolte, abych se představil. Jmenuji se..... a jsem student zemědělské fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a v rámci své diplomové práce provádím průzkum v památkově chráněných vesnicích Vašeho okresu. Mohl bych Vás požádat o zodpovězení několika otázek? Vaše odpovědi budou součástí širšího výzkumu a bude zachována anonymita Vašich odpovědí. Součástí diplomové práce budou pouze průměrné odpovědi všech oslovených respondentů.

Postup při dotazování

- Je třeba si domluvit schůzku předem. Jinou funkci než starosta, místostarosta nebo tajemník připouštět jen výjimečně (předseda komise, člen rady, člen obecního zastupitelstva, vedoucí odboru na úřadě)
- Je možné se souhlasem představitele obce použít pro urychlení dotazování i diktafon.
- Odpovědi by neměly být kolektivní, tedy odpovídat by měl pouze jeden představitel obce
- Tazatel se musí ztotožnit s filozofií dotazníku a celého šetření - pečlivě pročíst

Vyplňování dotazníku

- Každý tazatel na napíše své jméno, místo šetření a datum!
- Vyplňujte přehledně, čitelně a nevynechávejte otázky!
- Otázky nabízející alternativy - zaškrtněte varianty, pokud je uvedena možnost více odpovědí, upozorněte na to respondenta.
- U otevřených otázek v rámci možností naléhat na širší odpověď, ale pokud respondent kategoricky odpoví, že neví, nebo že na tuto otázku nechce odpovídat, pak na ni netrvat.

DOTAZNÍK

Pro představitele pobočky Národního památkového ústavu v daném kraji zodpovědného za Vámi studované vesnické památkové rezervace a zóny

Název obcí, za které je pracovník NPÚ zodpovědný .....

Jde o

a) vesnické památkové rezervace (názvy).....

b) vesnické památkové zóny (názvy).....

32. Jakou funkci v Národním památkovém ústavu zastáváte?

.....
.....

33. Jak dlouho již v ústavu pracujete?

do 1 roku	1 – 5 let	6-10 lete	10 -20 let	nad 20 let
-----------	-----------	-----------	------------	------------

34. V kterém roce byla ve Vámi spravovaných obcích zavedena plošná ochrana souboru lidové architektury?

všechny v roce.....	jinak to.....	a
------------------------	------------------------------------	---

35. Myslíte si, že se představitelé těchto obcí zajímají o problémy spojené s jejich památkovou ochranou?

určitě ano	spíše ano	nedovedu posoudit	spíše ne	určitě ne
------------	-----------	----------------------	----------	-----------

36. Podle Vašeho názoru, jaké výhody to (myšleno památková ochrana) obcím přináší?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

37. Podle Vašeho názoru, jaké nevýhody to (myšleno památková ochrana) obcím přináší?

.....
.....
.....
.....
.....

38. Jaké postoje zaujímají obyvatelé těchto obcí k Vaším návštěvám, pokynům a rozhodnutím?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

39. Jaké postoje zaujímají představitelé těchto obcí k Vaším návštěvám, pokynům a rozhodnutím?

.....
.....
.....
.....
.....

40. Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně s pověřenými obecními úřady zodpovědnými za památkovou péči?

.....
.....
.....
.....
.....

41. Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně v této oblasti s Krajským úřadem?

.....
.....
.....
.....

.....
.....
42. Domníváte se, že prohlášení Vámi spravovaných obcí (části obce) vesnickou památkovou rezervací (zónou) bylo pro ně přínosem?

určitě ano	spíše ano	nedovedu posoudit	spíše ne	určitě ne
------------	-----------	----------------------	----------	-----------

43. Setkal jste se v těchto obci s lidmi, kteří do Vaší obce přijeli prohlédnout si historické stavby?

velmi často	občas	zřídka	nikdy
-------------	-------	--------	-------

44. Co by měly obce udělat pro to, aby k nim lidé jezdili na výlety a jako turisté?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

45. Údaje o Vás:

pohlaví	muž	žena					
věk		do 17 let	18-25	26-35	36-45	46-55	56 a více
vzdělání		základní/vyučen		střední		vysokoškolské	

Místo:

Tazatel:

Datum:

Pokyny k vedení rozhovoru

Oslovení návštěvníků

Dovolte, abych se představil. Jmenuji se..... a jsem student zemědělské fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a v rámci své diplomové práce provádím průzkum v památkově chráněných vesnicích Vašeho okresu. Mohl bych Vás požádat o zodpovězení několika otázek? Vaše odpovědi budou součástí širšího výzkumu a bude

zachována anonymita Vašich odpovědí. Součástí diplomové práce budou pouze průměrné odpovědi všech oslovených respondentů.

Postup při dotazování

- Je třeba si domluvit schůzku předem. Měl by to být ten pracovník Národního památkového ústavu, který má Vámi studované obce na starosti. Může to být jeden člověk, pak půjde o jeden rozhovor, nebo dva pracovníci. Větší počet rozhovorů nevyžadujte, i kdyby to nepokrylo všechny Vámi sledované obce.
- Je možné se souhlasem respondenta použít pro urychlení dotazování i diktafon.
- Odpovědi by neměly být kolektivní, tedy odpovídat by měl pouze jeden člověk
- Tazatel se musí ztotožnit s filozofií dotazníku a celého šetření - pečlivě pročíst

Vyplňování dotazníku

- Každý tazatel na napíše své jméno, místo šetření a datum!
- Vyplňujte přehledně, čitelně a nevynechávejte otázky!
- Otázky nabízející alternativy - zaškrtněte varianty, pokud je uvedena možnost více odpovědí, upozorněte na to respondenta.
- U otevřených otázek v rámci možností naléhat na širší odpověď, ale pokud respondent kategoricky odpoví, že neví, nebo že na tuto otázku nechce odpovídat, pak na ni netrvat.